

SPRÅKINLÄRNING GENOM RÖRELSE

-ett verksamhetsbaserat materialpaket för
svenskundervisning

Mira Karppanen

Magisteravhandling i
svenska och pedagogik
Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Institutionen för lärarutbildning
Sommaren 2016

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty: Humanistinen tiedekunta ja Kasvatustieteiden tiedekunta	Laitos – Department: Kielten laitos ja Opettajankoulutuslaitos
Tekijä – Author: Mira Karppanen	
Työn nimi – Title: Språkinläring genom rörelse-ett verksamhetsbaserat materialpaket för svenskundervisning	
Oppiaine – Subject: Ruotsin kieli ja kasvatustiede	Työn laji – Level: Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year: 2016	Sivumäärä – Number of pages: 74+38
Tiivistelmä – Abstract	
<p>Toiminnallinen kielenoppiminen on lisännyt suosiotaan viime aikoina, koska sen on huomattu edistävän oppimista ja oppilaiden opiskelumotivaatiota. Käsite toiminnallisuus voidaan määritellä monella eri tavalla. Yleisimmin se ymmärretään tekemällä oppimiseksi. Oppilas osallistuu aktiivisesti toimintaan ja oppii kokemusten avulla. Tässä tutkielmassa toiminnallisuus ymmärretään fyysisenä toimintana, liikkeenä, jonka avulla opitaan kieltä. Päämääräni oli luoda materiaalipaketti, jossa kielen opiskelu ja liike yhdistyisivät luontevalla tavalla. Materiaalipaketin tehtävä on antaa kieltenopettajille ideoita monipuolistaa opetustaan ja vähentää istumisen määrää oppitunneilla. Työtäni varten analysoin ensin oppikirjoja ja haastattelin kentän opettajia kerätäkseni tietoa siitä, miten toiminnallisia menetelmiä hyödynnetään opetuksessa.</p> <p>Tutkielman aineisto koostui kolmen uuden B1-ruotsin oppikirjan ja yhden jo joitakin vuosia käytössä olleen A2-ruotsin oppikirjan tarkastelusta. Oppikirjojen tarkastelu osoitti, että ne eivät erityisesti kannusta toiminnalliseen oppimiseen, mikä tapahtuu liikunnan avulla, vaikka suurin osa niistä toteuttaakin uutta opetussuunnitelmaa. Oppikirjoista suurin osa sisälsi vain muutamia tehtäviä, joissa oppilaan käskettiin nousta ylös tuolilta. Opettajien haastattelut kuitenkin osoittivat, että toiminnalliset menetelmät ovat oppilaiden mielestä motivoivia ja heillä oli niistä paljon positiivisia kokemuksia.</p> <p>Aiheen valintaan vaikuttivat oma kiinnostukseni liikuntaan sekä se, että alakoulun ruotsinopetukseen ei ole vielä olemassa tähän aiheeseen keskittyvää materiaalipakettia. Tarpeellisen materiaalipaketista tekee myös uusi perusopetuksen opetussuunnitelma, joka otetaan käyttöön alakouluissa syksyllä 2016. Silloin ruotsin opetus B1-kielenä siirtyy alkamaan kuudennelta luokalta, mikä tarkoittaa sitä, että monet ruotsinopettajat, jotka ovat tottuneet opettamaan vanhempia oppilaita, saavat opetettavakseen myös kuudesluokkalaisten. Materiaalipakettini koostuu 14 kappaleesta, jotka sisältävät kunkin kappaleen aihepiiriin liittyviä tehtäviä. Kaikissa tehtävissä ollaan jollakin tavalla liikkeessä.</p>	
Asiasanat – Keywords: kielenoppiminen, kielenopettaminen, ruotsin kieli, toiminnallinen kielenopetus	
Säilytyspaikka – Depository: JYX	
Muita tietoja – Additional information : Kaksoistutkielma Kielten laitokselle ja Opettajankoulutuslaitokselle	

INNEHÅLL

1 INLEDNING	8
2 VERKSAMHETSBASERAD SPRÅKUNDERVISNING	11
2.1 Definition	11
2.2 Verksamhetsbaserade metoder	13
2.2.1 TPR-metoden	14
2.2.2 Lek och spel i språkundervisning.....	16
2.3 Motion i språkinläring och -undervisning.....	18
2.3.1 Ung i Finland.....	18
2.3.2 Skolan i rörelse.....	19
2.3.3 Idrott som undervisningsmetod.....	20
2.4 Verksamhetsbaserad undervisning i denna studie.....	22
3 LÄROMATERIAL	23
3.1 Utveckling av läromaterial	23
3.2 Svenska i läroplansgrunderna	27
3.3 Språkinläring	30
3.3.1 Andraspråksinläring	30
3.3.2 Ålder.....	31
3.3.3 Motivation och begåvning.....	32
3.3.4 Andraspråksundervisning.....	34
3.3.5 Ordinläring och -undervisning	35
3.3.6 Inlärningsstilar.....	37
3.4 Tidigare forskning.....	39
4 MATERIAL OCH METOD	43
4.1 Syfte och forskningsfrågor	43
4.2 Analysmetoder	44
4.3 Materialinsamling	45
4.4 Beskrivning av uppgifter.....	46
5 RESULTAT	48
5.1 Läroböcker	48
5.1.1 På gång.....	48
5.1.2 Hallonbåt.....	50
5.1.3 Megafon	51
5.1.4 Skoj	53
5.1.5 Temana i böckerna	53
5.2 Sammanfattning och jämförelse.....	54

5.3 Intervjuer.....	56
5.4 Validitet och reliabilitet	60
6 DISKUSSION.....	61
6.1 Läroböcker	61
6.2 Intervjuer.....	63
6.3 Materialpaketet	64
7 AVSLUTNING.....	66
LITTERATUR.....	68

BILAGA: Materialpaket

1 INLEDNING

Syftet med min magisteravhandling är att skapa ett verksamhetsbaserat materialpaket som svenskläraren kan dra nytta av i sin undervisning vid sidan av vanliga läroböcker. Materialpaketet är avsett för svenskundervisning på lågstadiet för 2016 tas de nya grunderna för läroplanen i bruk och då börjar eleverna i Finland läsa B1-språket redan från årskurs sex.

Det betyder att många lärare som är vana vid att undervisa svenska på högstadiet får börja undervisa svenska även på lågstadiet. Det är ändå inte likadant att undervisa språk på lågstadiet som det är på högstadiet utan man måste lära sig att använda annorlunda undervisningsmetoder. Dunn & Dunn (1978:318) framför att många unga inlärare verkar vara taktila eller kinestetiska inlärare. Pritchard (2009:46) konstaterar att kinestetiska inlärare lär sig genom att göra. De njuter av fysisk aktivitet, utflykter, att röra saker och andra praktiska, självupplevda erfarenheter. De anser det svårt att sitta stilla. Dessa omständigheter utmanar lärare att planera sin undervisning på ett annat sätt.

Mitt materialpaket syftar på att svara på frågan hur man kan öka rörelse under språk-
lektioner och jag kommer att skapa uppgifter med vars hjälp läraren kan öka fysisk verksamhet i språkundervisning med verksamhetsbaserade metoder. Lengel & Kuczala (2010:2) framför att rörelse i klassrummet erbjuder ett tillfälle för elever att utvecklas kognitivt, fysiskt, mentalt, emotionellt och socialt. Lengel & Kuczala (2010:4-8) konstaterar även att eleverna som använder sin kropp samtidigt som de får kunskap lär sig aktivt. När eleverna uppmuntras till motion får de en paus för hjärnan, energi för kroppen, deras hälsa och välbefinnande förbättras. Elever som avslutar grundskolan har tillbringat nio år i skolan. Det betyder sammanlagt flera tusen timmar, varav den största delen spenderats på skolbänken. Detta faktum är en motivering att material som uppmuntrar till rörelse i klassen behövs.

Verksamhet kan enligt van Lier (2008:46) anses som ett överbegrepp för olika kreativa metoder som bildkonst, musik, rörelse, dans, film och skrivande. Verksamhetsbaserad undervisning har många fördelar. Den bland annat stöder olika inlärare när man får an-

vända olika inlärningsstilar och den kan också motivera sådana elever som inte är så intresserade av språk. Med hjälp av verksamhetsbaserade uppgifter blir lektionerna mer varierande och inspirerande. Lengel & Kuczala (2010: 2) framför att motion i klassrummet erbjuder en stimulerande klassrumsmiljö åt både lärare och elever. När man tillåter elever stiga upp från stolen får hjärnan den omväxling den behöver.

Kohonen (1998: 25) konstaterar att man inte undervisar språk i ett socialt vakuum utan som en del av skolans medvetna uppfostrings- och undervisningsarbete, vilket styrs av läroplanens mål och syften. Med internationell utveckling är det en förändringsfas i utbildningen på gång. En traditionell uppfattning om undervisningen som förmedling av information håller på att försvinna och i stället ses inläringen som en handled process. Där betonas betydelse av inlärares aktivitet när hon/han bygger på sin inläring och sitt förstånd.

Timonen (2008) undersökte spelens och lekens roll i främmandespråkundervisning. 62 språklärare fyllde en enkät som behandlade spel och lek som undervisningsmetod. Enligt henne använder lärare spel och lek ofta som ett tillägg i språkundervisning och man använder dem för det mesta som ett undantag i den normala undervisningen, även om man anser att lek och spel har en positiv inverkan på inläringen.

Det har även gjorts några materialpaket förut. Erkama (2013) skapade ett läromaterial som kan användas vid sidan av vanliga läroböcker i svenskundervisning på lågstadiet. Hon ville fundera över hur man kan använda kooperativt arbete och musik vid språkinläring och skapa ett extramaterial som läraren kan dra nytta av i sin undervisning. Sainio (2013) skapade ett läromaterial för engelskundervisning på årskurserna 1 och 2. Hon använde språkduschens principer, dvs. aktiv språkanvändning och riklig exponering av målspråket som utgångspunkt för undersökning och ville presentera olika metoder som används inom undervisning för unga inlärare. Materialet bestod av 14 lektioner som innehöll bland annat lek, sång och sysselsättning.

Man har inte ännu gjort ett materialpaket som baserar sig på kinestetiska uppgifter och därför anser jag att det finns ett behov för mitt materialpaket. Den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen betonar rörelse för att främja inläringen. Jag är även

själv som blivande svensklärare och klasslärare som har specialiserat sig på idrott intresserad av hur man kan kombinera rörelse med språkinläring.

Det finns några verksamhetsbaserade uppgifter i läroböcker men det behövs ännu mera för att inspirera lärare att öka rörelse under skoldagarna. Det behövs mer rörelse och motion och med hjälp av det får man barn att använda språk som ett medel av framställning och verksamhet. Regelbunden fysisk aktivitet är viktig för elevernas hälsa och genom kinestetiska metoder underlättas språkinläringen. Verksamhetsbaserade uppgifter kräver tid, energi och intresse av lärare. Är man van vid att följa lärobokens material kan det kännas svårt att börja hitta på verksamhetsbaserade uppgifter.

Lärare kan även känna att verksamhetsbaserade uppgifter kan orsaka problem med arbetsron i klassrummet och förlorandet av kontroll. Lengel & Kuczala (2010:30) konstaterar att det är lika möjligt att ha likadana problem med andra undervisningsmetoder. Ändamålsenliga och genomtänkta uppgifter kan leda till ett mer produktivt och disciplinerat klassrum. För mitt materialpaket försöker jag formulera enkla och genomförbara aktiviteter som är lätta att ta i bruk. Materialpaketet kommer att innehålla 14 kapitel med varierande antal uppgifter. Det bygger på ämnesområden som hör till nybörjarundervisningen för svenska på lågstadienivå. Mitt materialpaket kommer att fokusera på inläring av ordförråd eftersom det är en av de viktigaste delarna av språkinläringen.

2 VERKSAMHETSBASERAD SPRÅKUNDERVISNING

I läroplansgrunderna nämns begreppet verksamhetsbaserade metoder men det finns inte en enhetlig uppfattning om vad det egentligen betyder. Några lärare anser att verksamhetsbaserade uppgifter är alla sådana uppgifter där man inte behöver skriva medan andra förstår dem som fysiskt aktiverande aktiviteter. I detta kapitel kommer jag att presentera termerna verksamhetsbaserad undervisning och TPR-metoden som hör till verksamhetsbaserade undervisningsmetoder. TPR står för *Total Physical Response* som fritt översatt betyder ”gensvar enbart genom handling”. I mitt läromaterial har jag bestämt mig att koncentrera mig på kinestetiska övningar och TPR-metoden är förknippad med dem.

2.1 Definition

Vuorinen (2005:180) definierar verksamhetsbaserad undervisning som inläring genom att göra (learning by doing, learning by action) och den innehåller enligt honom olika arbetssätt som baserar sig på aktiv verksamhet. Verksamhetsbaserad undervisning är ingen noggrann definition utan en beteckning för olika betraktelsesätt med utgångspunkt att man lär sig bäst genom helhetsbetonad verksamhet som har många beröringspunkter med de kunskaper som man lär sig. Vuorinen (2005:180) betonar att verksamhetsbaserad undervisning är ett viktigt medel att konkretisera undervisning. Jaakkola m.fl. (2013:668) närmar sig däremot begreppet mer ur idrottens synvinkel och definierar verksamhetsbaserad inläring som inläring där man löser olika frågor, uppgifter och problem med hjälp av fysisk verksamhet.

Sergejeff (2014:81) konstaterar att verksamhetsbaserade metoder kan vara olika men gemensamt för dem är att en elev aktivt deltar i verksamhet och gör inga anteckningar. I verksamhetsbaserade metoder lär man sig genom erfarenheter och upplevelser. Kataja m.fl. (2011: 30) framför att verksamhetsbaserade metoder avser alla övningar förknippade med sådan verksamhet vilka syftar till att aktivera individens och gruppens verksamhet och inläring. Kataja m.fl. (2011:30) hänför bl.a. inläring med hjälp av upp-

fattningar och erfarenheter, äventyrspedagogik, gymnastik, psyko- och sociodrama, lösningsfokuserad undervisning och lek till verksamhetsbaserade metoder.

Van Lier (2008: 46-48) konstaterar att verksamhet är väsentlig i inlärningsprocessen i verksamhetsbaserad undervisning. Enligt van Lier (2008:48) är eleven en självständig och aktiv person i verksamhetsbaserad inläring som inte bara kopierar beteenden, motar eller lär sig utantill. Han (2008:62) anser att den grundläggande synpunkten är centralitet av perception och oskiljbarhet av perception och verksamhet där även tolkning och interpretation växer. Verksamhetsbaserad undervisning kräver ett holistiskt tillvägagångssätt till undervisning.

Enligt van Lier (2008:48) är ett verksamhetsbaserat betraktelsesätt förknippat med andra betraktelsesätt som innehållsbaserad, projektbaserad och uppgiftsbaserad undervisning och inläring. Dessa handlingssätt har olika mål, kontexter, traditioner, principer och praktiker. Sura (1999:227) konstaterar att verksamhetsbaserade metoder är lämpliga för alla barn och speciellt för pojkar som ofta har ett behov av fysisk aktivitet och vars tänkande man bäst berör och förstärker genom den. Verksamhetsbaserade metoder är lämpliga även i specialundervisningen om eleven har svaga verbala och kognitiva färdigheter.

Dessa definitioner bevisar hur olika definitioner det finns. Gemensamt för alla definitioner verkar vara att elever deltar aktivt i inlärningsprocessen, de lär sig genom att göra och får upplevelser. De flesta forskare betonar även verksamhet. Sergejeff (2014) är den enda som konstaterar att man inte gör några anteckningar och bara Jaakkola m.fl. (2013) och Sura (1999) hänvisar till fysisk verksamhet så det verkar vara så att man även kan delta i verksamhetsbaserade uppgifter sittande om man bara deltar aktivt och får erfarenheter. Både Kataja (2011) och Sergejeff (2014) nämner ordet erfarenhet men förklarar inte hurdana dessa erfarenheter är. Verksamhetsbaserad undervisning fungerar alltså som ett överbegrepp för olika undervisningsmetoder som fördelar sig i två delar där antingen fysisk verksamhet eller all slags betydelsefull verksamhet betonas.

2.2 Verksamhetsbaserade metoder

I språkundervisning har begreppet verksamhet blivit känt i samband med projektbaserat betraktelsesätt och undersökning av social interaktion och kooperativ inläring i klassrummet (Swain 2006:95). Van Lier (2008: 46) framför att fokuset i undersökning av andraspråk har övergått från lingvistisk input och mental behandling till saker som inlärare gör och säger medan de är upptagna av en meningsfull aktivitet. Vidare konstaterar Van Lier (2008:47) att en annan betydande utveckling för verksamhetsbaserat perspektiv är växande betoning på inlärningsprocesser, i synnerhet de som kombinerar socialt interaktivt och kognitivt arbete i klassrummet. Sergejeff (2014:83) konstaterar att verksamhetsbaserade metoder kan utnyttjas i undervisning i både skriftliga och muntliga färdigheter. Hon menar att idrott och pantomimövningar är nyttiga i inläring av ordförord och att även bokstäver och ljud kan studeras genom rörelser och känslotillstånd.

Van Lier (2008:47) konstaterar att några lärare och forskare inte längre vill använda ord såsom input, output, grammatik och kompetens (om det ses som testresultat dvs. som produkt). Som en del av denna övergång från produkt till process eller från objekt till aktivitet, har Swain (2005:95) introducerat verbet 'languaging' som ska ersätta substantivet 'output'. Languaging är en process genomförd av aktiva agenter vilka gör ett urval hur de lär sig baserat på deras egna individuella historier och livsmiljö. Den är inte en out-övning utan en tanke i verksamhet som är en ständig process.

Även om verksamhetsbaserad undervisning nuförtiden är ett bekant begrepp och det talas mycket om det, finns det inte ännu mycket forskning om användning av kinestetiska undervisningsmetoder i främmandespråkinläring. Många lärare är ändå intresserade av dem och det finns efterfrågan för vidareutbildning. *Zodiak-Centret för ny dans* har startat ett projekt som heter TALK. Projektet erbjuder verkstäder som ordnas på sju olika språk och de baserar sig på kinestetiska undervisningsmetoder som organiserats sedan 2007. Projektet bygger på idén att dansare arbetar i samarbete med språklärare och verkstäderna erbjuder verksamhetsbaserade, kinestetiska sätt att lära sig språk. *Zodiak* visar att man med hjälp av TALK-metoden kan lära sig en ny grammatisk företeelse eller upprepa gamla kunskaper, öva uttal och hörförståelse, aktivera elever att arbeta i grupp eller ensam, motivera och väcka elevernas intresse för språk och kultur och kombinera inläring av språk och idrott. Under åren 2013-2016 har de arbetat i tretton

olika grundskolor i Helsingfors, Åbo och Ypäjä. Deras mål är att utveckla en internationellt betydelsefull konstnärlig och tvärvetenskaplig metod för språkundervisning. (Zodiak TALK-project 2016)

Det har även gjorts en undersökning som handlar om elevers attityder. Sarmavuori & Maunu (2011) gjorde en treårig uppföljningsundersökning i modersmål där de jämförde skolklasser som lärde sig grammatik på traditionella sätt med skolklasser med sådana som lärde sig grammatik med hjälp av dramametoder. Deras undersökning koncentrerade sig på elevernas attityder och deras utgångspunkt var att göra språkinläring mer intressant. Eleverna som hade haft verksamhetsbaserade undervisningsmetoder hade positiva attityder mot modersmål och deras studieresultat förbättrades. Singh m.fl. (2012) undersökte förhållandet mellan fysisk aktivitet och inläring genom att granska undersökningar i vetenskapliga artiklar publicerade mellan år 1990 och 2010. Resultaten visade att fysisk aktivitet är positivt relaterad till inläring hos barn.

2.2.1 TPR-metoden

Enligt Engström (1993:72) står TPR för *Total Physical Response* som fritt översatt betyder ”gensvar enbart genom handling”. Metoden bygger på idén att eleverna lär sig snabbare och effektivare genom att lyssna och förstå i stället för att omedelbart försöka tala, säga efter och svara på frågor. I metoden agerar elever fysiskt, dvs. svarar med handlingar på lärarens uppmaningar.

Asher (1982:9) konstaterar att det enklaste sättet att lära sig språk är att efterlikna det mönstret barnet lär sig sitt modersmål. Han anser att det kan användas även senare i livet när man lär sig nya språk. Detta gäller ändå inte nödvändigtvis för all inläring och lämpar sig inte för alla inlärare. Vuxna kan behöva även olika sätt att lära sig nya språk. Enligt Asher (1982:156) är traditionella undervisningsmetoder stressande för alla andra utom begåvade och motiverade elever för de baserar sig på verbala övningar som t.ex. att upprepa efter läraren och att uttala vissa ord. Denna metod skiljer sig ändå inte avsevärt från barn som lär sig sitt modersmål och upprepar vad vuxna säger. Det är även möjligt att öva uttalet på varierande och aktiverande sätt vilket Asher inte beaktar.

Asher (1982:157) fortsätter att eleverna skulle börja tala språket när de är färdiga för det. När de vill lära sig ett nytt språk utan stress ska de bilda en liknande verklighet i det nya språket som de har gjort som småbarn. Denna liknande verklighet skapas när lärare talar det främmande språket med direkta fysiska responser som t.ex. ”stig upp” eller ”går förbi”. Asher (1982:159) framför att eleverna först ska lära sig konkreta ord som stol, bord och papper och efter det abstrakta genom att använda bildkort där främmande ordet finns på andra sidan och översättning på andra sidan. Att lära sig konkreta ord är relevant när man tänker på min målgrupp som är elever på nybörjarnivån.

Enligt Koskela (2001:9) blir namnet Total Physical Response av den stilla delen i undervisningssituationen när inlärare får tillägna sig språkets ordförråd och strukturer genom handling innan hon/han förväntas att börja tala. Koskela (2001:10) konstaterar att det språket man undervisar skulle alltid vara ett steg före eget tal. Förståelse utvecklas genom att låta eleven reagera på det hörda genom kroppens rörelser. Det är ändamålsenligt att använda imperativ eftersom man kan leda elevens uppförande med hjälp av det. Det möjliggör aktivt deltagande i det skedet där huvudvikten ligger på lyssnandet. Koskela (2001:10) fortsätter att talet inte ska påskyndas. När eleverna tillägnar sig språk genom lyssnandet kan läraren lita på att varje elev når ett skede när hon/han börjar tala. Individuella skillnader godkänns för barnet börjar tala när han/hon är färdig för det. Läsning och skrivande följer när eleven känner igen ordets betydelse.

Engström (1993:73) konstaterar att fördelar med TPR är att eleverna lär sig snabbt och minns bättre det de lär sig, TPR fungerar lika bra för elever som aldrig tidigare har studerat språk som för elever med stor studievana, metoden förutsätter inte läs- och skrivkunnet, metoden innebär stora möjligheter att låta elevernas behov och uttryckliga önskemål styra vilket ordförråd som ska behandlas, undervisningen kan hela tiden anpassas till elevernas önskemål och eleverna tvingas inte att tala innan de själva är redo för det. Engström nämner ändå inte studier som skulle stöda dessa påståenden vilket skulle få dem verka mer trovärdiga. Metoden kan tillämpas huvudsakligen på nybörjarnivån eftersom när man går framåt i språkinläringen måste man börja även tala.

Enligt Engström (1993: 76) är TPR-metoden effektiv för ”eleverna får nya ord presenterade för sig på ett tydligt och stressfritt sätt när de lyssnar till uppmaningar och samtidigt ser betydelsen demonstrerad”. Eleverna får även” rikligt med chanser att införliva

de nya orden i långtidsminnet genom att dessa ideligen återkommer i så varierande och roande som möjligt” och ”eleverna pressas inte till produktion utan får själva avgöra när de är redo att tala”. Engström (1993:74) fortsätter att den inte ändå är någon heltäckande metod för det finns viktiga områden både inom ordförrådet och inom grammatiken som inte med önskvärd tydlighet kan demonstreras i uppmaningar, t.ex. tidsord, frågor, tempus, abstrakta ord och begrepp. Man kan inte bygga nybörjarundervisningen i svenska enbart på TPR.

2.2.2 Lek och spel i språkundervisning

Mitt materialpaket kommer att innehålla mestadels uppgifter som baserar sig på lek och spel därför att det är ett bra sätt att lära sig språk i vilken ålder som helst. Man brukar föredra lek och spel i undervisningen på första klasserna i grundskolan men mängden minskar ofta ju äldre eleverna blir. Min målgrupp är elever på sjätte klass som troligen inte längre leker så mycket på sin fritid men det hindrar inte att lära sig språk med hjälp av lek och spel.

Enligt Welén (2009:29) har lek som fenomen visat sig vara besvärligt att definiera trots att alla anser att barn och ungdomar under långa perioder ägnar sig åt att lekfullt undersöka sin miljö och engagera sig i lekar, spel och låtsasaktiviteter. Lek är viktigt för utveckling av språk och tänkande, samspel och socialitet och för utveckling av koordinat- ion och balans. Olofsson (2009:79) konstaterar att när barnen leker, använder och utvecklar de sin fantasi och påhittighet. Vidare påstår hon (2009:79) att bristen på fantasi orsakar att inga nya tankar tänks och inga nya idéer föds. Om påhittighet saknas blir inga praktiska problem lösta och inga uppfinningar gjorda. Olofsson (2009:79) fortsätter att leken är en mötesplats för hjärnstammens vilda impulser och hjärnbarkens ordnande och värderande. Verkligheten är inte likadan med det man föreställer sig och måste därför omvandlas för den inre blicken för att passa. Förmågan att kunna omvandla verkligheten till något annat ligger till grund för mänsklig intellektuell aktivitet.

Olofsson (2009:80) framför att det ingår omedveten inläring, ett omedvetet klargörande, undersökande och experimenterande i leken. I lekens medvetandetilstånd, då de inre bilderna råder, sker det att man kan ge ord åt tankar man inte tidigare tänkt och till sin förvåning upptäcks det, likadant som i andra kreativa processer, kunskaper man inte

visste att man hade. Vidare konstaterar Olofsson (2009:82) att långtidsminnet görs lättare av att flera färdigheter används samtidigt. När barn leker glömmar de inte det de varit med om eller hört utan det knyts till ord och rörelser, material och rolig samvaro genom associationer.

Olofsson (2009: 85-86) konstaterar att i leken lär barn sig att leva med andra människor, skratta med andra, bli arga utan att slåss, gråta utan att anklaga, kompromissa, känna sympati och empati. Barnen tycker om att öva sig i att behärska sin kropp och varje framsteg på det området får dem känna stolthet och en känsla av kontroll. Dessutom får de tillfälle till varierande rörelsemönster och med fantasins hjälp blir även springet meningsfullt.

Lekarna har många fördelar i undervisningen. Ericsson (1989:373) påpekar att lekar bör integreras i undervisning hela läsåret och inte endast i slutet av terminerna som man brukar göra. Lekarna kan mycket effektivt bidra till inläringen och är användbara vid repetition speciellt för yngre elever. Ericsson (1989:373) fortsätter att lekarna kan ge mångsidig språklig träning och man kan dessutom fostra eleverna enligt läroplanernas övergripande mål, till exempel att samarbeta, att hjälpas åt, att visa tolerans, att våga och kunna både vinna och förlora, att acceptera sina egna och andras prestationer och att ha roligt tillsammans. Ericsson (1989:374) anser det tveksamt, om eleverna överhuvudtaget ska tävla med varandra i klassrummet men om det görs, måste det ske i en positiv, skämtsam anda. Om man inte tar tävlandet alltför allvarligt och bara tränar eleverna att samarbeta i lag, kan det rättfärdiggöra lekbetonade tävlingar.

En viktig del av mitt materialpaket kommer även att vara olika spel. Enligt Björnfot och Lattu (2010:5) har spel i undervisning många fördelar. Eleverna lär sig att bättre känna varandra och även deras förmåga att samarbeta i grupp förbättras. Spel är även aktivitet som alla gärna deltar i. De framhäver att till och med en kort spelstund mitt under lektionen aktiverar eleverna, uppiggas och ökar deras samhörighet. Dessutom förbättrar elevernas deltagande inlärningsresultaten och man får omväxling i undervisningen. Den omedelbara feedback av inläring som man får via spel är både uppmuntrande och belönande. Björnfot och Lattu (2010:6) betonar att spel ger även de svagare eleverna möjligheter att lyckas och därmed förbättrar deras självkänsla och deras tro på inlärningsmöjligheterna ökar.

Även enligt Sergejeff (2014:93) lönar det sig att utnyttja olika lek och spel i undervisningen. Hon nämner t.ex. minnesspel, pussel, sten-sax-påse, gömma nyckeln-spel och nummerspel. Hon fortsätter att läraren ska välja meningsfulla aktiviteter som är lämpliga för sin undervisning eftersom alla metoder fungerar inte i alla grupper. Järvilehto (2014: 113) konstaterar att lek förenas med alla tre källor för inre motivation. Lekandet är fritt och det ökar känslan av autonomi. Leken ger en möjlighet att testa sina gränser och hitta nya sätt att undersöka omgivning, vilket tillfredsställer behovet av kompetens. Dessutom stärker leken känslan av samhörighet när man leker med andra.

2.3 Motion i språkinläring och -undervisning

Fysisk aktivitet är viktig för barns hälsa men enligt undersökningar rör sig många barn och unga för lite med tanke på hälsan. Daglig fysisk aktivitet påverkar koncentrationsförmågan och inlärningsförmågan och därtill finns det ett samband med fysisk aktivitet och psykisk hälsa genom en ökad självkänsla social interaktion. I följande avsnitt behandlas Ung i Finland och Skolan i rörelse som har som huvuduppgift att öka rörelse hos barn och ungdomar i Finland. Till slut diskuteras idrott som undervisningsmetod.

2.3.1 Ung i Finland

Tammelin (2008) framför att man sitter nuförtiden mer och vardagsmotionen har minskat vilket leder till det att barn och ungdomar går upp i vikt och har sämre fysisk kondition. Det kan hota deras hälsa och välbefinnande i framtiden. Ung i Finland är en obunden organisation med huvuduppgift att med hjälp av motion främja barns och ungdomars välmående och livsglädje. Enligt Undervisnings- och kulturministeriet (2016) inverkar motion och idrott positivt på barns och ungas tillväxt, utveckling, lärande, hälsa och välbefinnande. Enligt Ung i Finlands rekommendationer bör barn och unga mellan 7 och 18 år röra sig mångsidigt och på ett åldersanpassat sätt under minst 1-2 timmar per dag. Dessutom ska de undvika att sitta över två timmar i sträck. Enligt undersökningar rör sig ändå bara över hälften av barnen och de unga mindre än vad rekommendationerna säger och således för lite med tanke på hälsan. Grunden för ett fysiskt aktivt liv, sunda levnadsvanor och sociala färdigheter läggs i barn- och ungdomen. Ytterligare ger motion och idrott i sig barnen och ungdomarna glädje och inspiration. (Undervisnings- och kulturministeriet 2016)

2.3.2 Skolan i rörelse

Undervisnings- och kulturministeriet finansierar ett program med namnet Skolan i rörelse. Det ingår i regeringsprogrammet och genomförs i samarbete mellan Utbildningsstyrelsen, regionförvaltningsmyndigheter och organisationer. Huvuduppgiften är att öka aktiviteten och trivsamteten under skoldagen. Skolorna som är med i programmet ska forma skoldagarna så att de innehåller mer motion och se till att eleverna rör på sig enligt rekommendationerna för fysisk aktivitet-åtminstone en timme per dag-under skoldagen eller i omedelbar anknytning till den. Viktigt är att man rör sig mer och sitter mindre och att eleverna deltar aktivt.

I slutrapporten av programmets pilotskede (2010-2012) beskrivs programmet Skolan i rörelse. I projektet deltog sammanlagt 45 skolor. Målet för uppföljningen och undersökningen av pilotskedet var att ta reda på elevernas fysiska aktivitet och hur den ändrats under uppföljningen. Ändringarna i elevernas fysiska aktivitet mättes genom enkäter och objektiva mätningar.

Effekterna på elevernas uppmätta fysiska aktivitet var relativt små. En genomförd elevenkät efter projektet visade att cirka hälften av lågstadieleverna och en tredjedel av högstadieleverna börjat röra på sig mera på olika sätt. Enligt enkäter som genomfördes fyra gånger under projektet ökade den fysiska aktiviteten en aning bland lågstadieleverna och minskade bland högstadieleverna. Den tid eleverna inte rörde på sig i skolan ökade i takt med åldern bland både lågstadie- och högstadieelever. Skolan i rörelse väckte positiva reaktioner och ansågs vara ett lyckat projekt, och därför behövs det långsiktigt och organiserat utvecklingsarbete för att öka den fysiska aktiviteten under skoldagen.

Enligt Tammelin m.fl. (2013:13) tillbringar nästan alla barn den största delen av vardagen i skolan och det är inte detsamma hur man gör den. Fysisk aktivitet kan ökas på många olika sätt till ex. genom utveckling av gymnastiklektioner, ökning av motion under skolvägen och raster och utveckling av verksamhetsbaserade undervisningsmetoder och minska tiden som används till sittande. Skolan erbjuder en unik chans att öka

fysisk aktivitet även för de barn som rör sig litet utanför skolan. En bra genomförd motion kan stödja inläringen under skoldagen och öka både elevernas och personalens trivsamhet skolan.

Undersökningen visade att det fanns 38 minuter tid när eleverna inte rörde sig mot varje skoldagens lektion. Korta verksamhetsbaserade stunder ökar fysisk aktivitet och minskar passivitet. Till och med att räcka upp handen och stå, att jobba och stå och uppmuntran till liten rörelse minskar sittandet. Minskning av passivitet är inte beroende av ämnet man undervisar utan alla lärare kan planera mer verksamhetsbaserade lektioner. (Tammelin m.fl. 2013:75) Till detta syftar även mitt materialpaket vars syfte är att erbjuda lärare alternativa sätt att t.ex. repetera ordförråd.

2.3.3 Idrott som undervisningsmetod

Huisman & Nissinen (2005:25) framför att varje barn lär sig på sitt eget sätt. Utöver inlärningsstilar inverkar känslor och inlärares självkänsla på inlärningsprocessen. Idrotts möjligheter som verksamhetsbaserad undervisningsmetod ska enligt dem (2005:25) betonas eftersom barn lär sig med hjälp av idrott både att känna sig själv och riktningar, avstånd, storlekar, antal, former och färger. Fogelholm (2011:84) lyfter fram att klättrande, bollspel och sådana spel och lek som kräver spring utvecklar utmärkt fysiska färdigheter. Heinonen m.fl. (2008) framför att fysisk aktivitet är en naturlig del av barns och ungas vardag.

Vidare konstaterar Huisman & Nissinen (2005:25) att med hjälp av idrott lär man sig att uppfatta kroppen för samarbetet av vänster och höger sida i kroppen, öga-hand koordination och igenkännande av tidsmässiga och rytmiska strukturer förstärks. Dessa är grundförutsättningar för bra läsande och skrivande. Genom idrott lär man sig även sociala färdigheter, problemlösningsförmåga, teamarbete och att arbeta för att nå gemensamma mål.

Huisman & Nissinen (2005:32) avser att idrotts möjligheter som undervisningsmetod ska betonas. Idrottsundervisning ska ses som en vidsträckt kanal och ett medel för inläringen. Spel och idrottsövningar utvecklar inlärningsberedskaper och fungerar som en

metod i undervisning av olika innehåll. I utveckling av inlärningsberedskap framhävas utveckling av motoriska färdigheter. Huisman & Nissinen (2005:33) konstaterar vidare att idrott som undervisningsmetod utnyttjar mångsidigt olika inlärningsituationer. Efter att ha behandlat någon sak i teori kan man öva den i praktiken med hjälp av idrott och därigenom främja förståelse av den.

Lengel & Kuczala (2010:2) framför att rörelse i klassrummet erbjuder ett tillfälle för elever att utvecklas kognitivt, fysiskt, mentalt, emotionellt och socialt. Kuczala (2010:4-8) konstaterar även att eleverna som använder sin kropp samtidigt som de får kunskap, lär sig aktivt. När eleverna uppmuntras till motion får de en paus för hjärnan, energi för kroppen, deras hälsa och välbefinnande förbättras. Motion förbättrar även akademiska prestationer, kondition och mentalt välbefinnande, elever lär sig effektivare och stress minskas.

Boström (1998: 84-85) konstaterar att kroppen integrerar tänkande och inläring. Genom fysiska rörelser skapas nätverk av nervceller och komplexa mönster bildas. Tankar förankras genom rörelse t.ex. genom att verbalisera inhämtad information genom att en rör sig vid inläring av fakta eller anteckna från föreläsningar. Ju flera neurala nätverk byggs upp, desto effektivare blir inläring och kreativitet. Det är viktigt i skolan att kroppsliga aktiviteter integreras med lärande. Det ger flera sinnesförnimmelser, vilket håller uppmärksamheter upp bättre och i sin tur förbättrar informationsintaget. Det är möjligt att aktivera hela sinnessystemet genom rörelseaktiviteter.

Trots att motion i klassrummet har många fördelar kan man ändå inte generalisera att alla elever skulle föredra rörelse i klassrummet. I varje klassrum finns det elever som lär sig bättre genom att läsa och skriva och även tycker om det. Det finns även elever som har motoriska utmaningar eller andra skäl varför de lär sig bättre på något annat sätt. Därför är det viktigt att läraren känner sina elever och använder sådana undervisningsmetoder som passar bäst för dem. Heinonen m.fl. (2008:21) framför att den fysiskt inaktiva tiden dessutom innehåller många positiva och nyttiga saker som är även nödvändiga, t.ex. läsning, skrivning, tänkande och social samvaro. Det behövs regelbundet en lämplig mängd inaktivitet och vila.

2.4 Verksamhetsbaserad undervisning i denna studie

I denna studie kommer jag att definiera verksamhetsbaserad språkundervisning som någon slags fysisk aktivitet som utnyttjas i språkinlärning. I läroboksgranskningen koncentrerar jag mig speciellt på sådana övningar som tydligt kräver något slags fysisk aktivitet och eleven måste stiga upp från bänken för att kunna utföra dem. Mitt materialpaket kommer att innehålla mestadels spel och lek samt andra aktiviteter som kräver fysisk aktivitet.

Jag kommer att ta intryck av TPR-metoden men inte basera hela paketet för den eftersom är det ytterst viktigt att öva sig även talet i språkundervisningen i skolan och det betonar även GLGU (2014). Det är viktigt att man kan redan från början använda språket och inte bara förstå det. Därtill finns det ett begränsat timantal i skolan och man kan inte tillbringa för mycket tid för det att elever bara lyssnar och gör. Då och då kan det ändå vara bra omväxling att få vara tyst och bara lyssna och göra.

3 LÄROMATERIAL

I detta kapitel presenteras utveckling av läromaterial (avsnitt 3.1), svenska i läroplansgrunderna (3.2) och språkinlärning (3.3). Till sist redogörs för tidigare forskning vad gäller utveckling av läromaterial och verksamhetsbaserad undervisning (3.4).

3.1 Utveckling av läromaterial

Tomlinson (1998:2) konstaterar att utveckling av läromaterial är både en vetenskapsgren och ett praktiskt projekt. Som vetenskapsgren undersöker den principer och procedurer av design, förverkligande och utvärdering av materialet för språkinlärning. Som projekt omfattar den producering, utvärdering och anpassning av material för språkinlärning av lärare för deras egna klassrum och av läroboksförfattare till försäljning eller distribution.

Tomlinson (1998:2) fortsätter att ordet `material` omfattar allt som kan användas att underlätta språkinlärning. Det kan vara språkvetenskapligt, visuellt, auditivt eller kinestetiskt och det kan finnas i form av utskrift, framställning, kassett, DVD-skiva eller på Internet. Det kan ge instruktioner så att de informerar inlärare om språket, det kan vara empiriskt dvs. det bjuder exponering för språket, det kan stimulera språkanvändning samt inlärare kan göra upptäckter om språkanvändning. Tomlinson (2012:143) konstaterar att materialet kan vara informativt (det informerar inlärare om målspråket), instruktivt (det instruerar inlärare när hon/han övar det nya språket), empiriskt (det ger eleven erfarenhet av språket som används), åstadskommande (det uppmuntrar eleven att använda språket), forskande (det hjälper inlärare att göra upptäckter om språket).

Tomlinson (2012: 144-146, 170) konstaterar att utveckling av läromaterial har utvecklats mycket som ett akademiskt fält och som ett praktiskt område under senaste 40 år. Först i mitten av 1990-talet fick det en position som vetenskapsgren bland och det utgavs flera böcker om utveckling av läromaterial, som t.ex. Byrd (1995) som publicerade en handbok för materialförfattare och Cummingsworth (1995) som publicerade en bok om urvalet av kursbok. Därefter utgavs böcker om metoder för materialdesign (Fenner & Newby 2000) och om utveckling av kursplaner samt om utvärdering av material (McGrath 2002). De senaste publikationer har fokuserat mer på tillämpningar av teori

till praktik och praktik till teori. Nuförtiden är man mer medveten om principerna och handlings sätt av utveckling av läromaterial som underlättar språktillägnande och utveckling. Tomlinson (2012:170) fortsätter att lärare är även mer konstruktivt kritiska mot läroböcker och villiga till att bearbeta dem.

Enligt Elomaa (2009:14) är syftet med läromaterial att underlätta arbetet av språkutbildare med att erbjuda ändamålsenliga och fungerande ramar där det är möjligt att förverkliga läroplan analyserat och flexibelt. Läromaterialet ska visa riktlinjerna för framtidskridande och temana samt erbjuda tillräckligt med spelrum för bearbetning av ämnen. Elomaa (2009:58) betonar att det är avgörande att fundera till vem man utvecklar läromaterial och hurdana är utvecklarens pedagogiska utgångspunkter och syften. Tomlinson (2012: 143) konstaterar att det ideala materialet syftar till att beakta olika inlärare och olika sätt att lära sig. Tomlinson (2012:143) fortsätter att trots det fokuserar de flesta kommersiellt producerade material på att informera sina användare om språkets särdrag och vägleda dem att utöva dessa särdrag.

Ett effektivt sätt att hjälpa lärare att förstå och fördjupa sig i språkinläringsteorier och nå personlig och professionell utveckling är att bjuda kontrollerad erfarenhet av utvecklingsprocessen därför att ingen kursbok kan vara ideal för varje särskild klass och därför en effektiv lärare ska vara kompetent att utvärdera, anpassa och producera material för att läromaterialet skulle vara lämpligt för elever. Lärare ska även erbjuda ytterligare läromaterial för elever (Tomlinson 2001:67). Tomlinson (1998:8) konstaterar att materialet ska åstadkomma inverkan och det har lyckats när materialet har märkbar effekt för inlärare dvs. när det väcker inlärares nyfikenhet, intresse och uppmärksamhet. Materialet kan åstadkomma inverkan genom nyhet (ovanliga teman, illustration och aktiviteter), mångsidighet (avbryta rutiner med en ovanlig aktivitet; att använda många olika källor), lockande presentation (användning av lockande färger; mycket vitt utrymme och bilder), vädjande innehåll (teman som intresserar målgrupp; teman som erbjuder en möjlighet att lära sig något nytt) och nåbar utmaning (övningar som utmanar elever att tänka).

Tomlinson (1998:10) framför att många som utvecklar läromaterial har upptäckt inlärares behov att utveckla deras självförtroende men många av dem försöker göra det genom förenkling. De försöker hjälpa inlärare att känna sig framgångsrik genom använd-

ning av enkelt språk för att genomföra lätta övningar som att skriva enkla satser och fylla luckor i dialoger. Då blir inlärare medvetna att de inte behöver tänka på riktigt och att deras framgång är bara illusion. Tomlinson (1998:10) föredrar att bygga upp självförtroende genom aktiviteter som lite grann är ovanför inlärnarnas färdighetsnivå genom att använda stimulerande, problematiska men även nåbara uppgifter. Aktiviteterna kan även kräva eleverna att vara påhittiga, kreativa och analytiska.

Det finns några förhållanden som orsakar kontroverser inom fältet av utveckling av läromaterial. Första av dem är frågan om inlärare överhuvudtaget behöver en lärobok. Förespråkare argumenterar att en lärobok är den mest praktiska formen av nuvarande materialet, den hjälper lärare att förbereda och inlärare att repetera. Opponenterna anser att en lärobok är oundvikligt ytlig och förenklande på grund av dess omfattning av språkfrågor och dess utförande av språkerfarenheter, den kan inte tjäna alla olika behov, den påtvingar likheter av läroplan och approach och den tar bort initiativet och makten från lärarna. De andra kontroverserna handlar om material ska fokusera sig till inläring eller acquisition, om texter ska vara påhittade eller autentiska och om materialet ska vara censurerat. (Tomlinson 2001:67)

Enligt Elomaa (2009:49, 58) är en kartläggning av elevgruppens mål för inläringen till utveckling av läromaterial ett medel att gå framåt enligt inlärnarnas förutsättningar. Därefter ska lösas hur de kan ändamålsenligt genomföras. Elomaa (2009: 59-60) konstaterar att läroböckerna utarbetas enligt vissa undervisningsmetoder. Man följer rådande språkvetenskapliga och språkteoretiska principer och läromaterialet återspeglar olika perioders språkvetenskapliga syner eftersom föregående perioders syner syns även i följande perioders läromaterial.

Elomaa (2009:70) fortsätter att speciellt konstruktivism och behaviorism ställs mot varandra. Konstruktivism företräder ofta det goda eller nya och behaviorism det dåliga eller gamla betraktelsesättet. Denna tvådelning är ändå inte meningsfull eftersom inlärningsprocessen inte är så entydig. Bland annat Widdowson (1990:11) anser att det finns oundvikligt sådana aspekter i språkinläringen som man lär sig med hjälp av repetitioner.

Hufeisen & Neuner (1999:75) konstaterar att läromaterialet påverkar mer än inget annat inlärningsprocessen. Det konkretiserar inlärningsmål, innehåll, framsteg, betoningar, riktlinjer för undervisningsmetoder och periodindelningar. Det instruerar hur mycket det finns frontalundervisning, par- och grupparbete och ger lämpliga handlingsätt för lärare och elever. Läromaterialet ofta även fastslår vilka bifogat material används. Dessutom möjliggör det planeringen och indelningen av enskilda undervisningsperioder i förväg.

Neuner (1994:236) betonar att man måste fundera även på förhållandet mellan läroboken och undervisningen i utveckling av läromaterialet. Han (1994: 236-237) framhäver att lärare ska improvisera, inte nödvändigtvis gå genom hela materialet utan däremot komplettera eller ersätta några delar. Vidare konstaterar Neuner (1994: 236-237) att det finns flera sådana ärenden som man inte kan veta när man planerar läromaterial. Till dessa hör till exempel olika förhållanden i läroanstalter, lärares yrkesmässiga färdigheter och inlärningsförutsättningar av en undervisningsgrupp. Därför ska läraren adaptera och variera lärobokens koncept enligt dessa bakgrundsfaktorer.

Läraren kan ändå inte veta vad eleverna på riktigt tillägnar sig och kommer ihåg och därför kan han/hon bara uppfatta undervisningens men inte inläringens synvinkel. Därför ska läromaterialet bara strukturera det ämnet det bjuder men inte programmera lärares metoder eller elevernas inlärningsvanor. Därför ska läroboken innehålla användbart material men lämna tillräckligt med fritt utrymme så att inläring och undervisning kan utformas enligt varje enskild undervisningsgrupp. (Neuner 1994:237)

Tomlinson (1998:19) konstaterar att alla inlärare är olika och ingen materialutvecklare kan beakta alla möjliga variabler i klassrummet men det är viktigt att vara medveten även av olika attityder. Det kan man förverkliga bl.a. genom att erbjuda olika texter, aktiviteter, frivilliga extra övningar till motiverade inlärare, inkludera enheter i dem man diskuterar om betydelse att lära sig främmande språk, aktiviteter där inlärare diskuterar om deras attityder och känslor om material.

Mitt materialpaket kommer att basera sig på verksamhetsbaserade uppgifter som ska väcka inlärares intresse och nyfikenhet för språkinläringen med hjälp av fysisk verksamhet. Materialpaketet ska användas vid sidan av vanliga läroböcker och därför det ska innehålla samma teman som läroböcker för B1-svenska för sjätte klass som är min mål-

grupp i denna undersökning. På grund av detta kommer jag att göra en läroboksanalys för att få veta hurdana teman finns det i läroböcker för B1-svenska och basera mitt materialpaket på dessa teman. Därtill kommer jag att intervjua lärare som undervisar svenska på lågstadiet om deras användning av verksamhetsbaserade övningar för att få råd på vilka saker jag borde koncentrera mig när jag skapar mitt paket.

3.2 Svenska i läroplansgrunderna

I detta avsnitt diskuteras svenska i läroplansgrunderna för den grundläggande utbildningen 2014. Mitt materialpaket är planerat för elever på sjätte klass och därför koncentreras det endast på undervisningen på lågstadiet, alltså årskurserna 3-6 i. Den nya läroplanen för den grundläggande undervisningen godkändes 2014 och ska tas i bruk år 2016 i årskurserna 1-6. Enligt den nya timfördelningen ska undervisningen i B1-språket inledas senast i årskurs 6. I detta avsnitt genomgår jag läroplanens krav på språkundervisningen och återspeglar dem med mitt materialpaket. Vidare redogör jag för hurdana sammanhang ordet rörelse förekommer i läroplanen.

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 (GLGU 2014) konstateras att den grundläggande utbildningen baserar sig på grundtanken att barndomen har ett egenvärde. Varje barn är unikt och har rätt att växa med hjälp av uppmuntran och individuellt stöd till sin fulla potential som människa. Eleven behöver känna sig hörda, få stöd för sitt lärande och välbefinnande samt känna delaktighet. I GLGU (2014) står att den baserar sig på syn på lärande där eleven har en aktiv roll. Att använda språket, kroppen och olika sinnen är betydelsefulla faktorer i tänkande och lärande. Enligt GLGU (2014:15) ”tillägnar eleverna sig nya kunskaper och färdigheter samt lär sig att reflektera över sitt lärande, sina upplevelser och sina känslor. Positiva känslor, glädje över att lära och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar eleven att utveckla sin kompetens.” Med mitt materialpaket syftar jag till att öka elevernas motivation och glädje över att lära med hjälp av verksamhetsbaserade uppgifter. Uppgifterna är planerade på sådant sätt att eleverna får använda kroppen och olika sinnen när de utför dem.

Enligt GLGU (2014) sker lärandet genom kommunikation i olika grupper och sammanhang och i olika läromiljöer. Eleverna ska spöras att reflektera över sin inläring och att utnyttja denna kunskap till att främja sitt lärande. För att de ska kunna lära sig nya begrepp och fördjupa sin förståelse ska de kopplas till tidigare kunskaper. Eleverna ska även upptäcka att kommunikation har en stor betydelse för den egna utvecklingen. De ska ges möjlighet att träna sina sociala färdigheter, lära sig att uttrycka sig på olika sätt och även uppträda i olika situationer. Målet är att eleverna blir skickliga språkbrukare i både sina modersmål och andra språk på ett varierande sätt. Vidare är det viktigt att de lär sig att använda matematiska symboler, bilder och andra visuella uttryck, drama, musik och rörelse för att kunna delta i olika kommunikationssituationer.

I GLGU (2014) står att arbetssättet ska väljas enligt undervisningsmål samt elevernas behov, förutsättningar och intressen. Mångsidiga arbetssätt stöder lärandet och genom dem kan eleverna visa sina kunskaper på olika sätt. Varierande arbetssätt stöder glädjen i lärandet och kreativ verksamhet. Vidare berikar erfarenhetsbaserade och aktiverande arbetssätt samt rörelse och användningen av olika sinnen lärandet och ökar motivationen. Enligt GLGU (2014) är det även möjligt att stödja kollaborativt lärande genom valet av arbetssätt, där eleverna arbetar i interaktion med varandra, delar uppgifter och anstränger sig mot gemensamma mål. Mina uppgifter kommer att vara kooperativa där eleverna arbetar parvis eller i smågrupper vilket även möjliggör träning av sociala färdigheter. Syftet är att eleverna kan hjälpa varandra vid och samarbeta när de utför uppgifter.

Enligt GLGU (2014) startar den språkliga utvecklingen vid födelse och fortsätter genom hela livet. Den språkliga kompetensen innehåller kompetens i modersmålet, i andra språk och i olika dialektala varianter. I skolan bör språket användas i olika situationer och sammanhang. Språkundervisningens mål är att stärka elevernas språkliga medvetenhet och uppmuntra till att modigt använda nya språk, även på grundläggande nivå. De ska även känna sig förmögna att lära sig språk. Enligt GLGU (2014) ska språkundervisningen möjliggöra glädje, lek och kreativitet på lektionerna.

I Finland är skolämnet svenska i allmänhet obligatoriskt och det kallas som andra inhemska språk i grunderna för läroplanen för Finland har två officiella språk, finska och svenska. Enligt GLGU (2014:222) ”ska alla elever i årskurs 3-6 få undervisning i minst två andra språk utöver modersmålet”. Det gemensamma A-språket inleds senast i årskurs 3, B1-språket senast i årskurs 6 och ett eventuellt A2-språk senast i årskurs 5. A-lärokurserna är långa och B1-lärokurserna är medellånga. Därtill kan erbjudas olika långa lärokurser i andra språk.

Enligt GLGU (2014:244) bör språkanvändning vara lämplig, naturlig och betydelsefull. De poängterar par- och grupparbete samt kooperativ inläring i olika inlärningsmiljöer. Med hjälp av lek, sånger, spel och drama får eleverna möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och behandla attityder. I undervisningen används det mångsidigt olika kommunikationskanaler och- medel. Man styr eleverna till att vara aktiva och självständiga i att ta ansvar för sitt eget lärande med hjälp av en Europeisk språkportfolio eller motsvarande verktyg. Eleverna uppmuntras att bekanta sig även med det flerspråkiga och mångkulturella samhället. Målspråket används alltid då det är möjligt. Även i mina uppgifter ska eleverna alltid använda målspråket och de flesta av dem har planerats på det sättet att eleverna måste använda språk när de utför dem.

Mål för undervisningen i B1-lärokursen är att växa till kulturell mångfald och språkmedvetenhet, utveckla färdigheter för språkstudier, förmågan att kommunicera, att tolka texter och att producera texter. I grunderna för läroplanen (2014) betonas muntlig kommunikation. Den ska tränas i relativt enkla och för åldern relevanta kommunikationssituationer. Ordförråd och strukturer övas i varierande sammanhang som t.ex. genom att kunna berätta om familj, skola, hobbyer och fritid. Dessa ämnen syns även i mitt materialpaket.

Kohonen (1998:31) konstaterar att läroplan anses nuförtiden vara en målinriktad process som grundar sig på samarbete mellan lärare och elever där kunskap strävas efter att skapa tillsammans. Därför är det enligt honom (1998:31) viktigt att fundera på hurdana uppgifter eleverna gör, hur lärare handleder deras arbete och hurdana erfarenheter de

får. Detta är även viktigt rörande mitt materialpaket. Läraren känner bäst sina elever och vet hurdana övningar passar bäst för olika klasser och olika tidpunkter.

3.3 Språkinläring

I min studie ligger fokus på inläring av svenska som andra inhemska språk. I detta avsnitt ska jag även redogöra kort för olika faktorer som påverkar inläringen såsom ålder, motivation och begåvning. Min studie kommer att koncentrera sig på verksamhetsbaserade uppgifter så jag ska ta upp bara de viktigaste aspekterna vid inläring med tanke på mitt tema.

3.3.1 Andraspråksinläring

Abrahamsson (2011:14) konstaterar att termen *andraspråk* fungerar ofta som en paraplyterm för vart och ett av de språk som lärs in efter modersmålet (se även Ellis 2008:11 och Hyltenstam 2014:28) En strikt betydelse av termen andraspråk är ett språk som lärts in i den miljö där språket används, fungerar som ett huvudsakligt kommunikations-språk, medan främmandespråk betyder sådana språk som lärs in i en miljö där språket inte används på ett naturligt sätt och det lärs typiskt i skolan. Hammarberg (2010:26) konstaterar ändå att beteckningen andraspråk är en gängse term för båda termer. Abrahamsson (2011:14) framför även att andraspråk kan benämnas med termen *målspråk* i inlärnings-sammanhang, vilket syftar på att ett visst språk är målet för inläringen.

Det är även viktigt att definiera termen *inläring*. Stephen Krashen har varit en av de första forskarna som har fäst uppmärksamhet på betydelsen av medvetenhet i språkinläring. Krashen (1981:1-2) urskiljer *tillägnande* och *acquisition* och syftar till att särskilja det tillägnande som sker genom meningsfull interaktion med målspråkets naturliga kommunikation. Den som tillägnar sig språket behöver inte vara medveten om språkets regler utan hon/han har automatisk, intuitiv och implicit kunskap och med hjälp av den är det möjligt att producera och förstå yttranden på andraspråket. *Inläring* är däremot enligt Krashen (1981:1-2) mer forminriktad och medveten process där man är medveten om strukturer och regler och kan inte spontant producera eller förstå ytt-

randen på andra språket. Efteråt har forskarna ändå närmat sig ämnet från olika perspektiv.

Abrahamsson (2011: 16) konstaterar att språkinläring även kan delas i *informell* och *formell* inläring. Informell inläring sker utan undervisning medan formell inläring sker i klassrumsmiljön. Abrahamsson (2011:16) fortsätter att det ändå inte kan blandas med andraspråksinläring och främmandespråksinläring därför att främmandespråksinläring även kan ske informellt genom TV, musik och litteratur. I denna studie betraktas språkinläring som sker i skolan och fokus ligger på *formell inläring* som sker genom undervisning och studium men det är önskvärt att eleverna skulle bli motiverade att lära sig språk även på fritiden för att kunna göra framsteg i språkinläringen.

3.3.2 Ålder

Enligt den nya timfördelningen för den grundläggande utbildningen börjar den obligatoriska språkundervisningen på svenska från och med år 2016 senast i årskurs sex. Timantalet förblir detsamma men det bara är indelade för längre tid. Ändringen beror på det antagandet att nivån på kunskaperna i svenska har försämrats och att forskningen visar att ju tidigare man lär sig ett språk desto effektivare är det. Undersökningarna visar ändå varierande resultat när det gäller detta påstående. Krashen & Terrel (1988: 45) konstaterar att uppfattningen om att barn skulle vara duktigare att lära sig språk än vuxna inte stämmer (se även Ellis 2008:20). Barn kan lättare uppnå en högre nivå till slut om de börjar lära sig nytt språk före 15 års ålder men vuxna och ungdomar kan uppnå fortare en hög nivå eftersom deras kunskap om andra språk och världen hjälper dem och därför lär de sig fortare t.ex. grammatik.

Snow & Hoefnagel-Höhle (1978) jämförde engelsktalande barn, ungdomar och vuxna som lärde sig holländska i Holland. Resultaten visade att ungdomar fick bästa resultat i morfologi och syntax, vuxna näst bäst och barn sist. Det var ändå bara små skillnader i uttal och även skillnader i grammatik minskade över tiden. Muñoz (2006) undersökte elever i 8, 11 och 14 års ålder som lärde sig engelska i Spanien och fick likadana resultat. De äldre inlärarna lärde sig fortare än yngre, med det undantag att yngre barn inte hann nå äldre elever eftersom timantal i skolan var begränsat.

Det finns ingen enhällig uppfattning om barns och vuxnas språkinläring i verkligheten skiljer sig så avsevärt som det tidigare har tänkts. Ett undantag från detta är uttalet som bevisligen har ett samband mellan ålder och inföddligt uttal (se t.ex. Piske m.fl. 2001). Det antagandet att barn är mer effektiva språkinlärare än vuxna baserar sig på Penfields & Roberts (1959) formulering som specificerade den biologiska och neurologiska basen för barns fördelar vid språkinläring. De ansåg att barnet har en speciell kapacitet till språkinläring och att en biologisk klocka styrs efter hjärnan. Lenneberg (1967) har framfört en hypotes om kritisk period för andraspråksinläring. Enligt hans hypotes försvinner möjligheten till att automatiskt tillägna sig ett språk utifrån inflöde efter puberteten. Krashen & Terrel (1988:46) nämner även att puberteten kan vara en vändpunkt i språkinläringen. Lenneberg (1967) konstaterar att den kritiska perioden beror på biologiska faktorer som hjärnans mognad. Centralt för hans hypotes var ändå möjligheten att tillägna sig ett språk till infödd nivå medan syftet med språkinläringen i skolan är hellre att lära sig att kommunicera på ett språk inte lära sig tala utan brytning.

3.3.3 Motivation och begåvning

Det har även diskuterats att när elever börjar lära sig svenska i sjätte klass skulle de vara mindre negativa och mer motiverade till ämnet. Det kan däremot ha en större betydelse för inläringen än inledningsåret eftersom motivation har en viktig betydelse i inläring av andra språk. Ushioda (2014: 32) konstaterar att motivation framträder i mål man strävar efter, nivåer och ansträngning, djupet av förbindelse och hur enträgen man är. Enligt Gardner (1985) innehåller motivation tre delfaktorer: motivationsstyrka, viljan att lära sig språket, och attityder mot språket som bildar motivation.

Ryan & Deci (2000:54) konstaterar att motivation inte är ett enhetligt fenomen. Människor har inte bara olika mängder men även olika typer av motivation. Orientering av motivation fokuserar på underliggande attityder och mål som ger upphov till handling. En elev kan exempelvis vara högt motiverad att göra hemläxor av nyfikenhet och intresse eller alternativt eftersom han eller hon vill anskaffa godkännande av lärare eller föräldrar. Ryan & Deci (2000:54) fortsätter att ev elev kan vara motiverad att lära sig nya färdigheter eftersom hon/ han förstår deras potentiella användbarhet eller värde eller eftersom att lära sig färdigheter kommer att ge ett gott betyg.

Deci & Ryan (2000:55) hänvisar till deras Self Determination Theory (1985) där de skiljer mellan olika typer av motivation som baserar sig på olika orsaker eller mål som ger upphov till aktion. Den mest grundläggande skillnaden är mellan inre och yttre motivation. Inre motivation hänvisar till att göra något eftersom den är intressant eller roligt i sig och yttre motivation hänvisar till att göra något eftersom det leder till ett visst resultat. Gardner & Lambert (1972) har delat motivation i två allmänna orienteringar: integrativ och instrumentell. Integrativ motivation hänvisar till viljan att lära sig språk för att kunna integreras i en främmande kultur och i ett främmande språk medan instrumentell motivation hänvisar till önskan att lära sig språk för att kunna uppnå vissa nya mål, som t.ex. en bra studieplats i framtiden eller en avklarad skolkurs.

Al Rifai (2010: 5216) konstaterar att motivation och orsakerna till att lära sig språket är viktiga ärenden när man planerar undervisningsmaterial. Många elever är passiva på lektioner och inte tänker på vad de hör. De gör övningar hellre för att få dem färdiga än att lära sig något från dem. Fastän de vill ha goda betyg saknar de intresse för det innehållet som de ska lära sig. De ser det bara som ett material som ska läras för att man kan klara av provet men inte som något som man berika deras liv. Lightbown & Spada (2006:64) konstaterar att motiverade elever deltar aktivt i klassrumsaktiviteter, visar intresse för ämnen och lär sig mycket. De fortsätter (2006:64) att lärare kan påverka positivt inlärares motivation och beteende om hon/han fästar uppmärksamhet på att undervisningens innehåll är intressant och relevant för deras ålder och kunskaper, inlärningsmål är utmanande men möjliga att uppnå samt att atmosfären är stödjande. Mitt syfte är att skapa sådana uppgifter som lockar alla elever att delta aktivt på lektioner.

Enligt Rubin (1975: 42) beror en bra språkinläring på tre olika variabler: begåvning, motivation och möjlighet. Enligt Sousa (2009: 2) innehåller begåvning en hög nivå av intelligens och speciell talang i ett eller flera områden. Uusikylä (1997:36) konstaterar ändå att det finns tiotals eller till och med hundratals arter av talang. Det är en definitionsfråga vad man vill inkludera i talang och hur man vill förstå den. Rubin (1975:43) konstaterar att en effektiv språkinlärare gissar aktivt och samlar samt lagrar upp information på ett effektivt sätt. De är inte rädda för att misslyckas och vågar försöka nya konstruktioner.

Järvilehto (2014:64) framför att utnyttjande av inlärares krafter är en stor resurs. Även om ämnet inte intresserar inlärare kan inspirerande framförandet av en sak väcka intresset. Inspirerande videor, spel, böcker, leksaker och andra medel kan hjälpa dem att hitta den intressanta delen av saken. De kan enligt honom (2014:64) fungera som en språngbräda till det verkliga innehållet av ämnet. Han fortsätter att lärares viktigaste uppgift är att få elever att bli intresserad av inläring både som en individ och som en grupp. Det är till och med viktigare än undervisning eftersom det inte finns inläring utan iver.

3.3.4 Andraspråksundervisning

Kohonen (1998: 30) framför att i språkinläring betonas planering av uppgifter på det sättet att innehållet av uppgifter (vad som ska läras) och arbetsprocess (hur man lär sig) bildar tillsammans en målinriktad helhet som producerar meningsfulla inläringserfarenheter vilket omsen sida förbättrar inlärningsresultat. Kohonen (1998: 30) framhäver att språkinläring är en aktiv process där inlärare gradvis bygger, skapar och tillägnar sig sin förståelse av språkets systematiska egenart och användning. Enligt Cook (2001:9) är all framgångsrik inläring beroende av inläring: det lönar sig inte att erbjuda underhållande, livlig, bra förberedda språklektioner om elever inte lär sig där. Ett bevis på undervisning är i inläring. En avgörande faktor i andraspråksinläring är vad eleverna redan har när de kommer till klassrummet. Andraspråksinlärare har redan utformade tankar och personligheter när de börjar lära sig andraspråket och de har djupgående verkan på hur de lär sig och hur framgångsrika de är. Cook (2001:9) konstaterar att några elever anser andraspråksinläring som utbredning av repertoaren och andra anser den som hot.

Enligt Widdowson (1990:1-5) kommer principerna för språkundervisning från många olika källor: erfarenheter av undervisning eller experiment, spontana upptäckter eller traditionella kunskaper som gäller fältet. Elomaa (2009:54) konstaterar att pedagogiska och metodologiska traditioner, teoretiska principer samt lärares individuella praktik och kunskaper om målgrupp fungerar som bakgrundsfaktorer för omdömen och beslut. Hon (2009:54) fortsätter att enligt hennes erfarenheter anser eleverna att rikligt lyssnande av språket är en viktig övningsform för att främja hörförståelse och talet. Speciellt i början av språkinläringen föredrar eleverna inläringen av språkets strukturer och ordförråd.

3.3.5 Ordinläring och –undervisning

Mitt materialpaket koncentrerar sig på ordinläring eftersom det är en viktig del av språkundervisning på nybörjarnivån. För att kunna tala och kommunicera med andra måste man ha något slags ordförråd i minnet. Därför är det viktigt att använda tillräckligt med tid på det. Innan jag började skapa mitt paket granskade jag läroböcker och undersökte hurdana teman behandlas på nybörjarnivån.

Enligt Maley (2013:109) (se även Cook 2001:58) är ordförråd en ytterst viktig del av språkinläringen. Det finns mycket ordförråd i varje språk och sällan tillräckligt med tid för det i klassrummet. Cook (2001:58) konstaterar att en stor del av undervisningen baserar sig på idén att de ord som används mest ska även undervisas först. Även Maley (2013:109) avser att undervisningen av ordförrådet ska koncentrera sig på de mest allmänna och nyttiga ord och eleverna lär sig bäst när de är aktivt fast i dem och behandlar dem djupgående.

Maley (2013: 104) delar undervisningen av ordförråd i två delar: aktiviteter inne och utanför klassrummet. Aktiviteterna som sker inne i klassrummet finns tre olika. Den första av dem är en explicit instruktion som baserar sig på ordets struktur och användning. I den andra aktiviteten använder eleverna ord aktivt som t.ex. genom att spela språkspel, skriva diktamen, berätta historier med hjälp av nyckelord från texten och göra teckningar. Den tredje aktiviteten innehåller aktiviteter där ordförråd används upprepade gånger som en del av processen. Till sådana aktiviteter hör till exempel fri läsning i klassrummet, att lärare läser regelbundet dikter, berättelser och noveller högt, göra uppträdanden och att skriva dikter, berättelser och sagor. Eftersom det bara finns ett begränsat antal timmar i klassrummet ska eleverna även använda språket utanför klassrummet. Möjliga aktiviteter är läsning, skrivande och olika former av självstudier liksom ordböcker, anteckningsböcker och ordkort.

Cook (2001: 69-72) framför att det finns olika inlärningsstrategier att lära sig ordförråd. Ett vanligt sätt är en idel träning: att repetera ordet så länge tills man kan det utantill. Detta förverkligas typiskt genom att lära sig utantill ordlistor och att testa vilka av dem man kan. Det andra sättet är att ordna ord i grupper i minnet. Det populäraste sättet att

lära sig nytt ordförråd är att förknippa ny information med den gamla. Lärare utnyttjar dessa strategier när de tar fram nya ord. De kan visa t.ex. en bild på ett tåg och be dem att gissa vad ordet ”tåg” betyder på basis av den. De kan imitera en aktion, förklara ordet genom exempel eller definition och be eleverna att sortera ordförråd i olika kategorier.

Cook (2001:71) redogör att eleverna ska lära sig ordets mening, uttal och hur de kan använda det. En traditionell övning är att be eleverna bilda satser genom att använda bestämda ord. Nation (2001:60) konstaterar att det finns fyra frågor vilka lärare ska fråga varje gång de undervisar. De är: vad aktivitetens inlärningsmål är, vilka psykologiska förutsättningar aktivitet använder för att nå inlärningsmål, vilka är de synbarliga tecken som inläring skulle förekomma och vilka är aktivitetens formegenskaper som förbereder förutsättningar för inläring. Med formegenskaper menar Nation (2001:72) sådana särdrag som fördelad information, sort av resultat och närvaro av obekanta ställen.

Enligt Nation (2001: 61-62) kan inlärningsmål vara ett språkligt mål (ordförråd, grammatik), idéer eller innehåll som t.ex. kulturell kunskap eller säkerhetsinformation, färdigheter (noggrannhet, flyt) och text. De flesta aktiviteter kan nå flera inlärningsmål. När det gäller psykologiska förutsättningar nämner Nation (2001:63) tre viktiga generella processer vilka leder till att man kommer ihåg ordet. Dessa omfattar iakttagelse (genom formell instruktion, förhandling, behovet att uppfatta eller producera och medvetenhet av ineffektivitet) att återkalla ordet i minnet och kreativ eller produktiv användning. Nation (2001:72) konstaterar att förhandling, upprepning, produktiv användning och framgångsrik slutföring av en uppgift är mest synbara tecken av inläringen. En förekomst av dessa tecken ändå inte garanterar inläring men observerandet av dem kan hjälpa lärare att bestämma om en aktivitet behöver tillämpas.

Nation (2001: 84-86) poängterar att det finns många sätt att berätta ordets betydelse. Man kan använda aktiviteter, objekt, bilder och drama. En fördel med att använda dessa är att inlärare ser ett exempel av betydelse och sannolikt även minns det. Att översätta är ett kritiserat men ett snabbt, enkelt och förståeligt sätt att utreda ordets betydelse men

nackdelen är att det uppmuntrar elever att använda första språket vilket reducerar tiden använt till att använda andra språket. Vidare kan man definiera betydelsen på andra språket eller betrakta kontexten där ordet används.

3.3.6 Inlärningsstilar

När man lär sig nya saker behandlas information med olika sinnen. Människor har individuella skillnader i inlärnings sätt och detta beskrivs med ordet inlärningsstil. Mitt materialpaket består av fysiskt aktiva uppgifter som är riktade speciellt mot kinestetiska inlärare. Dessutom framkommer det bilder och tal vilka stöder även andra stilar.

Enligt Pritchard (2009:42) definieras termen inlärningsstilar som ett speciellt sätt hur en individ lär sig, de sätt som en individ använder när hon tänker, behandlar information och demonstrerar inläring, individs medel att skaffa kunskaper och färdigheter och vanor, strategier eller psykiskt beteende som koncentrerar sig på inläring. Boström (1998:17) konstaterar att begreppet inlärningsstilar inte är någon ny term men den har fått förnyad aktualitet när perspektiver skiftar från undervisning till lärande. När en lärare utgår från elevernas inlärningsstilar innebär det att lärande byggs på elevernas styrkor och därmed skapas en positiv inställning till skolan och lärande och så småningom kan man bearbeta svagheterna. Boström (1998:17) framför att om förståelse för inlärningsstilarna skapas kan undervisningen planeras på ett bättre och effektivare sätt och lärare kan få bättre insikt i individernas beteenden.

Pritchard (2009:43) konstaterar att alla inlärare inte lär sig på samma sätt. Varje inlärare vill tillägna sig ett handlings sätt vilket känns mest lämpligt för dem. Är en individ medveten om hur hon lär sig kan hon använda en passande inlärningsstil och förbättra deras möjligheter för inläring när de möter en inlärningsaktivitet som styr dem mot en av deras svagare inlärningsstilar. Boström (1998:31) framför att kunskaper om den personliga inlärningsstilen skulle utvecklas under en elevs hela skoltid.

Inlärare kan även utnyttja olika inlärningsstilar i olika kontexter. Enligt Boström (1998:31) kan de förändras även med medvetenhet. Enligt Pritchard (2009:43) har de flesta en eller två stilar vilka de föredrar. Boström (1998:31) understryker att eleverna inte blir utsatta för undervisning, utan aktivt deltagande i en mental process som leder

till kunskaper och färdigheter. Läraren skapar de yttre förutsättningarna för inläring och eleverna tar aktivt över i läroprocessen.

Pritchard (2009:46) konstaterar att kinestetiska inlärare lär sig genom att göra. De njuter av fysisk aktivitet, utflykter, att hantera saker och andra praktiska, självupplevda erfarenheter. De anser det svårt att stå stilla och behöver regelbundna pauser från klassrummets aktiviteter. Boström (1998:69) framför att kinestetikerna är sådana elever som inte kan sitta still, kommer för sent och stör lektioner. De behöver fysiska aktiviteter. De misslyckas ofta i skolan för skolan inte har tillräckligt hög grad lyckats hitta metoder för denna inläringstyp.

Enligt Dunn & Dunn (1978:317) har sådana elever som har framgång i skolan tendens att lära sig genom att lyssna eller läsa. På grund av detta tror många att de mest framgångsrika eleverna är visuella eller auditiva inlärare. I verkligheten undervisar lärare ofta genom att berätta, ber eleverna att läsa, förklarar eller skriver på tavlan. Dunn & Dunn (1978:317) konstaterar vidare att deras egen undersökning verifierar att många elever som inte har framgång i skolan är taktila eller kinestetiska inlärare. Sådana elever har en tendens att tillägna sig och förvara information eller färdigheter när de får antingen behandla redskap eller delta i konkreta aktiviteter i det verkliga livet. Dessa elever känner sig ofta handikappade, tappar sitt självförtroende och antingen känner sig nedslagna eller blir bitter för skolan på grund av upprepade misslyckande.

Dunn & Dunn (1978:318) framför att många unga inlärare verkar vara väsentligen taktila eller kinestetiska inlärare men när de blir äldre börjar de kombinera även auditiva och visuella inlärningsstilar. Moilanen (2002:27) konstaterar att en stor del av människor lär sig dominerande genom kinestetisk kanal enligt undersökningar. De lär sig t.ex. intuitivt, på grund av en uppfattning, med hjälp av situationsminne, genom att binda nytt stoff med sin egen kropp, genom att använda kroppen att underlätta disponeringen (såsom att räkna upp bokstäver eller stavelser med hjälp av kroppens rörelser), genom att röra sig, syssla, att prova att göra själv, famla och tala.

Moilanen (2002: 181-182) råder att det enklaste sättet att utnyttja kinestetisk kanal är att rita, skriva eller illustrera en regel och inte bara betrakta någon färdig regel. Man kan även lära sig böjningsformer med hjälp av kroppen genom att röra kroppsdelar när man

räknar upp olika böjningsformer. Hela kroppen behöver inte vara i rörelse men rörelsen måste vara tillräckligt stor för att hjärnan skulle registrera den. Boström (1998:70) hänvisar att lärare ska planera in många praktiska moment och integrerande med andra. De kan t.ex. inkludera drama och pantomim i deras lektioner. Eleverna ska uppmuntras på något vis att agera ut vad de lärt sig.

Tomlinson (1998:18) konstaterar att inlärares preferens för en viss inlärningsstil är varierande och beror på vad man lär sig, med vem man lär sig, var man lär sig och varför man lär sig. Inlärare kan även hjälpas att dra nytta av andra inlärningsstilar än den som hon/han prefererar. Materialutvecklare ska alltså vara medvetna av och beakta skillnader och prefererade inlärningsstilar i deras material och att de inte antar att alla inlärare kan dra nytta av samma betraktelsesätt som 'en bra inlärare'.

3.4 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras studier som betraktar skapandet av materialpaket och studier som fokuserar sig på verksamhetsbaserad språkundervisning. Det var svårt att hitta publicerade undersökningar om verksamhetsbaserad undervisning men det verkar ändå intressera studerande dess aktualitets skull eftersom det har gjorts många avhandlingar om under senaste åren. Det har skapats några materialpaket som koncentrerar sig på lågstadielever och yngre. Sainio (2013) skapade ett materialpaket för engelskundervisning som baserade sig på språkduschpedagogik och Ainikkamäki (2013) skapade ett kooperativt materialpaket för biologiundervisning på lågstadiet.

Sainio (2013) skapade ett teoretiskt motiverat materialpaket för engelskundervisning av årskurs 1 och 2 på lågstadiet som strävade efter att utveckla språkduschpedagogik. Hon använde språkduschens principer dvs. aktiv språkanvändning och riklig exponering av målspråket som utgångspunkt för undersökning och ville presentera olika metoder som används inom undervisning för unga inlärare. Materialet består av 14 lektioner som innehåller bland annat lek, sång och sysselsättning. Materialet kan utnyttjas i språklubb eller som tilläggsmaterial i tidig språkundervisning. Sainio har valt temana på basis av läroplanen för den grundläggande utbildningen i avsikt att temana skulle vara vardag-

liga och nära barnens värld. Materialet har provanvänts under hösten 2013 i två språkklubbar och på grund av det har det bearbetats och utvecklats.

Ainikkamäki (2013) skapade ett kooperativt materialpaket för undervisning av människans anatomi och sinnen på lågstadiet. Som metod använde hon CLIL som är en förkortning av ”Content and Language Integrated Learning” (integrerad innehålls- och språkinläring). Det innebär undervisning i andra ämnen än språk på ett främmande språk. CLIL undervisning har dubbelfokus i språk och innehåll. Man strävar efter att undervisa dessa saker och framhäva speciellt kommunikation och språkanvändningssituationer.

Materialpaketet består av åtta delar som behandlar olika organismer och sinnen och är en samling av olika uppgifter som lärare kan använda vid behov. En del av uppgifter testades för att man kunde säkra materialets användbarhet. Testet observerades och lärarna intervjuades och materialet utnyttjades i bearbetning av slutliga materialet.

Det har även gjorts ett materialpaket för svenskundervisning på lågstadiet. Erkama (2013) skapade ett läromaterial som kan användas vid sidan av vanliga läroböcker i svenskundervisning på lågstadiet. Hon ville undersöka samt fundera över hur man kan använda kooperativt arbete och musik vid språkinläring och gjorde ett läromaterial som grundades på kollaborativt arbetssätt och användning av musik i språkinläring. Materialet är avsett speciellt för elever i årskurs fem. Uppgifterna i hennes material skapades att stödja upprepning och övning av ämnesområden som förekommer i A1-svenska bokserier. Hennes läromaterial består av åtta kapitel som bygger på ämnesområden som finns i läroböcker för svenska på lågstadienivå dessutom har läroplansgrunderna påverkat innehållet.

Mitt materialpaket kommer att basera sig på delvis samma principer som hennes. Även mitt materialpaket ska stödja upprepning och ämnesområden som förekommer i svenskundervisning på lågstadiet. Hennes materialpaket baserar sig speciellt på användning av musik i språkinläring och för att kunna använda materialet ska man ha Da Capo-böckerna i klassrummet och bara en del av uppgifterna är sådana att dem inte behövs. Da Capo är en läroboksserie i musik utvecklad för svenskspråkiga elever och därför jag antar att de flesta lärare som undervisar finskspråkiga elever inte har sådana

böcker i bruk. Därför ansåg jag att det är nödvändigt att skapa ett sådant materialpaket som inte är bundet till en viss läroboksserie utan det lämpar sig för användning vid sidan av vilken som helst lärobok för B1-svenska på lågstadiet.

Det har även studerats lärarstuderandenas och lågstadielevs erfarenheter av verksamhetsbaserade metoder. Meuronen (2015) undersökte barns och lärarstuderandenas erfarenheter av användning av verksamhetsbaserade metoder i ryska som främmandespråk undervisning. Hon ville ta reda på hur verksamhetsbaserade metoder kan definieras, hurdana tillämpningar förverkligas på språkläret och hurdana erfarenheter barn och lärarstuderandena har om verksamhetsbaserade metoder under språkläret. Hon intervjuade nio 9-11 år gamla barn och tre lärarstuderande som deltog i verksamhetsbaserat språkläret i Jyväskylä. Undersökningen visade att användning av verksamhetsbaserade metoder betyder sådana övningar som kräver såväl inre som yttre aktivitet, under dem man bara inte sitter och läser boken och som anknyter på något sätt till rörelse. Exempel på sådana övningar är bland annat dramapedagogiska övningar, lek, tekniker som används i konst-och färdighetsämnen och utnyttjande av olika inlärningsmiljöer. Lärarstuderandena ansåg att verksamhetsbaserade övningar kan erbjuda variation i främmandespråksinläring och de fungerar bäst när de kombineras med andra undervisningsmetoder och man tar hänsyn till grupper och inlärares individuella behov.

Det har även studerats lärares och äldre elevers erfarenheter om fysisk aktivitet på språklektioner. Seppänen & Väisänen (2015) undersökte fysisk aktivitet i svenskundervisning på högstadiet och gymnasiet och Koskinen (2016) kartlade högstadielärares och –elevers uppfattningar om och erfarenheter av kinestetiska metoder i svensk- och tyskundervisningen. Seppänen & Väisänen (2015) ville ta reda på om fysisk aktivitet utnyttjas i svenskundervisning och på vilket sätt. Dessutom kartlade de om läroböcker uppmuntrar eleverna att röra på sig under lektionerna och i samband med inläringen. De granskade två svenska B1-läroböcker som används på högstadiet och två som används på gymnasiet. Dessutom intervjuade de fem svensklärare. Resultaten visade att det fanns mycket få övningar som skulle stödja fysisk aktivitet i undervisningen. Högstadiets läroböcker innehöll litet mera fysiskt aktiverande övningar. Intervjuerna visade att varje lärare använde fysisk aktivitet på sina lektioner i viss mån.

Koskinen (2016) studerade hur språklärare i högstadiet förhåller sig till kinestetiska metoder och hurdana erfarenheter högstadiel elever har av språkinläring genom kinestetiska metoder. Vidare ville hon kartlägga varför dessa metoder används på högstadiet. Hon intervjuade fyra lärare om deras tankar och erfarenheter och analyserade dem kvalitativt. Hon gjorde även en enkätundersökning för att ta reda på elevers åsikter och analyserade den med hjälp av kvantitativa metoder. Resultaten visade att hennes informanter använder kinestetiska metoder men det varierar hur mycket de använder dem. Största delen av lärarna använde kinestetiska metoder så ofta som möjligt och de var eniga om att man kan lära sig nästan vad som helst med hjälp av dem. De används oftast för att undervisa i ordförråd eller grammatik. Lärarnas uppfattningar om kinestetiska metoder var positiva och de ansågs vara lämpliga och motivera och aktivera olika inlärare. Hon fick 63 enkätsvar från elever. Resultaten visade att elever hade en positiv inställning till kinestetiska metoder men svaren ändå att kinestetiska metoder inte är vanliga under språklektioner. Elevernas svar visade att de skulle vilja röra på sig mer under lektioner.

Mitt materialpaket ska svara på detta behov att vilja röra på sig mer under språklektioner. Det har inte ännu gjorts ett materialpaket som skulle koncentrera sig speciellt på rörelse under språklektioner trots att de anses ha många fördelar i språkundervisningen och både lärare och elever verkar förhålla sig mycket positivt till dem. Det finns mycket få övningar som stöder fysisk aktivitet i läroböcker och därför anser jag att det finns ett behov för mitt paket. Jag kommer att skapa enkla och lätta att utföra. Jag har granskat fyra läroböcker som används eller kommer att användas i svenskundervisning på lågstadiet och kommer att utnyttja ämnesområden och ordförråd som finns i dem.

4 MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel introducerar jag materialet och metod som jag använder i min analys. Först redogörs för studiens syfte samt forskningsfrågor (3.1). Efter detta presenteras analysmetoder (3.2) I avsnitt 3.3 redogörs för materialinsamling och till slut presenteras uppläggning av materialpaketet (3.4).

4.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att skapa ett verksamhetsbaserat materialpaket som läraren kan använda vid sidan av vanliga läroböcker. Syftet med materialpaketet är att öka rörelse under språklektioner med hjälp av verksamhetsbaserade uppgifter vilka fungerar som extramaterial för lärobokens uppgifter. För att kunna skapa paketet ville jag kartlägga läroböcker som kommer att användas på lågstadiet när den nya läroplanen tas i bruk på hösten 2016. Jag studerade tre övningsböcker som används i B1-svenska och en övningsbok som används i A2-svenska. Jag ville ta reda på hurdana teman skulle jag ta med i mitt paket och hur mycket det redan finns verksamhetsbaserade övningar i läroböckerna. Dessutom ville jag intervjua lärare som undervisar på lågstadiet om verksamhetsbaserade övningar och utnyttja deras svar i skapandet av materialpaketet.

Forskningsfrågorna i denna studie är följande:

1. Hurdana teman finns det i övningsböckerna?
2. Finns det verksamhetsbaserade övningar som utnyttjar kinestetisk inlärningsstil i läroböckerna? Hurdana?
3. Hurdan verksamhetsbaserad undervisning använder lärare? Hur mycket?
4. Hur kan man stödja språkinläring med hjälp av rörelser under språklektioner?

Materialet i föreliggande studie består av två delar: granskning av svenska läroböcker som används på lågstadiet och intervjuer av två svensklärare. De två första forskningsfrågorna är målen för läroboksanalysen och lägger grunden till mitt materialpaket. Jag kommer att basera mitt paket på samma teman som i övningsböckerna och studera hurdana verksamhetsbaserade övningar det redan finns i böckerna för att jag kan skapa sådana övningar som skiljer från dem. Den tredje forskningsfrågan gäller lärares erfä-

renheter om verksamhetsbaserad undervisning och deras metoder vilka fungerar även som basis för mitt paket. Den fjärde frågan är den viktigaste frågan i mitt paket och jag ska svara på den genom att skapa mitt material.

4.2 Analyismetoder

Min studie syftar på att betrakta verksamhetsbaserade metoder i svenskundervisningen och resultaten analyseras primärt kvalitativt. Till stöd för analysen använder jag även kvantitativa data och räknar antalet verksamhetsbaserade uppgifter som utnyttjar kinestetisk inlärningstil. Enligt Denzin & Lincoln (1994:2) betyder kvalitativ undersökning olika forskningsbaserade praktik. Den innehåller ett tolkande, naturalistiskt sätt att närma sig ämnet. Kvalitativ undersökning studerar ärenden i deras naturliga förhållanden och försöker klargöra eller tolka en företeelse. Tuomi & Sarajarvi (2011:71) konstaterar att de mest allmänna metoder att samla in material i kvalitativ undersökning är intervju, enkätundersökning, observation och kunskap som baserar sig på olika dokument. Metsämuuronen (2006:88) nämner även textanalys och transkribering.

Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att en kvalitativ undersökning förstås som beskrivning av formen på materialet. Den förenklade formen av kvalitativt material är text. Texten kan ha uppstått beroende på forskaren eller inte. Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att det koncentreras ofta på en liten mängd av fall och det strävas efter att analyseras så grundligt som möjligt. Då är det kriteriet på den vetenskapliga karaktären av materialet inte dess mängd utan kvalitet. I urvalet som beror på prövning har informationsmaterialet valts på basis av vissa kriterier.

Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att forskare har viss frihet som ger möjlighet för en flexibel planering och genomförande i kvalitativ undersökning. Alla lösningar som forskare har gjort ska berättas för läsaren. Materialet har i uppgift att fungera som forskarens hjälp när det byggs begreppslig förståelse. Eskola & Suoranta (1998) framhäver att kvalitativ undersökning behöver teoribakgrund och forskningsfrågor för att materialet kan analyseras.

Tuomi & Sarajarvi (2009:92) hänvisar att det är viktigt att välja någon noggrant utvald, smal företeelse och om den ska berättas allt vad man hittar (se även Eskola & Suoranta

(1998). Man ska skilja dem och utesluta allt annat material. Tuomi & Sarajärvi (2009:92) framhäver att forskningsfrågorna ska vara enhetliga med det man analyserar. Man ska samla de ärenden man har hittat, klassificera dem och till slut skriva en sammanfattning. Tuomi & Sarajärvi (2009:103) konstaterar att det analyseras olika dokument med hjälp av innehållsanalys. Dokument kan förstås som böcker, artiklar, dagböcker, brev, intervjuer osv. Alltså nästan vad som helst dokument som är skrivet i skriftlig form. I läroboksgranskningen använder jag kvalitativ innehållsanalys. Tuomi & Sarajärvi (2009: 106-108) konstaterar att innehållsanalys betyder strävan att beskriva dokumentets innehåll skriftligt och ordna det i kompakt och tydlig form.

Jag är speciellt intresserad av hur många och hurdana verksamhetsbaserade övningar som utnyttjar kinestetisk inlärningstil jag hittar från dessa böcker. Det är inte entydigt vilka av övningarna verkligen är verksamhetsbaserade och därför jag har valt mig att räkna med bara sådana övningar där man konkret befäller elev att resa sig upp från bänken. Därtill presenterar jag hurdana andra verksamhetsbaserade övningar finns det i böckerna.

4.3 Materialinsamling

Jag har valt fyra övningsböcker för min analys. Övningsböckerna heter *På gång* (Sanoma Pro, 2016), *Hallonbåt* (Sanoma Pro, 2016), *Skoj* (WSOY, 2011) och *Megafon* (Otava, 2016). *På gång*, *Hallonbåt* och *Megafon* är riktade till B1-svenska och *Skoj* till A2-svenska. Jag koncentrerar mig mest på böckerna för B1-svenska men jag vill ta med även *Skoj* för att läsaren ska få en helhetsbild om hurdana läroböcker man överhuvudtaget använder på lågstadiet. Andra orsaken till mitt val är att båda lärare som jag har intervjuat använder *Skoj* i sin undervisning. Jag har valt dessa böcker eftersom de är de nyaste och första böckerna som är planerade för B1-svenska för lågstadiet och genomför den nya läroplanen. I den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen betonas erfarenhetsbaserade och varierande arbetssätt samt rörelse som skulle öka elevernas motivation (GLGU 2014). Dessa metoder antagligen syns även i de nya böckerna.

Tuomi & Sarajärvi (2011: 72) konstaterar att när man vill veta vad en människa tänker och varför hon/han handlar på det sättet som hon/han gör är det meningsfullt att fråga det. Enligt Metsämuuronen (2006:88) betyder intervju att fråga öppna frågor om ut-

valda personer eller grupper i en kvalitativ undersökning. Tuomi & Sarajärvi (2011: 72) fortsätter att viktigt med intervjun är att få så mycket information om temat som möjligt. En fördel med intervjun är att det kan väljas sådana personer som har erfarenhet av företeelsen i fråga. I min undersökning försökte jag kontakta lärare som undervisar på lågstadiet och ville svara på frågor som gäller verksamhetsbaserade övningar så man kunde utgå ifrån att de även använde dem i deras undervisning.

Jag gjorde min intervju med hjälp av e-post vilket inte möjliggör att utnyttja de fördelar som finns i en vanlig intervju utan jag var tvungen att formulera mina frågor så noggrant som möjligt och fråga bara sådana frågor som hade betydelse för min undersökning. Jag använde öppna frågor där informanterna fick berätta fritt.

4.4 Beskrivning av uppgifter

Mitt materialpaket består av sammanlagt 14 kapitel med olika fysiska uppgifter och jag använder Gemensam europeisk referensramens beskrivning av uppgifter som utgångspunkt för dem. Enligt referensramen sker det ”en strategisk aktivering” av specifika kompetenser för att genomföra en rad avsiktliga åtgärder inom en viss domän, med ett tydligt definierat mål och ett specifikt resultat” när en individ utför en uppgift (Skolverket 2007:153). Uppgifterna kan skilja sig mycket från varandra och de kan mer eller mindre omfatta språkliga aktiviteter. Uppgifterna kan vara kreativa (måla, skriva berättelser), de kan kräva färdighet (reparera eller montera något), problemlösning (pussel, korsord), rutinhandlingar, att tolka en pjäs, delta i en diskussion, hålla ett anförande, planera tillvägagångssätt, läsa och besvara ett meddelande osv. Uppgifterna kan vara enkla eller komplexa och de kan bestå av ett antal steg eller deluppgifter. (GERS 2007:153)

Kommunikation är en viktig del av uppgifter där det är fråga om interaktion, produktion, reception eller mediering, eller en kombination av dessa. Man kan till exempel interagera med en tjänsteman och fylla i en blankett, läsa en rapport och diskutera den, följa skriftliga instruktioner för att montera något, be om hjälp, beskriva processen, förbereda och hålla ett offentligt föredrag etc. Sådana uppgifter är ett centralt material i många kursplaner, läromedel, undervisningssituationer och prov och de är anpassade till inlär-

nings- eller testsyftet. Verklighetsnära eller resultatriktade uppgifter väljs utifrån elevernas behov utanför klassrummet inom personliga domänen eller samhällsdomänen. (GERS 2007:153)

Enligt GERS (2007:153) kan klassrumsuppgifterna kan även vara specifikt ”pedagogiska” och basera sig på det sociala och interaktiva klimat och den omedelbarhet i klassrummet där eleverna av egen fri vilja bortser från sin osäkerhet och godkänner att använda målspråket i stället för modersmålet för att genomföra uppgifter med fokus på ett visst innehåll. Dessa pedagogiska uppgifter har ingen direkt koppling till uppgifter i verkliga livet och inlärnarnas behov och de syftar till att utveckla kommunikativ kompetens på grundval av vad man tror eller vet om inlärningsprocesser i allmänhet och språktillägnande i synnerhet.

I GERS (2007:154) står att kommunikativa pedagogiska uppgifter har som avsikt att eleverna skulle aktivt delta i meningsfull kommunikation. Uppgifterna är relevanta, utmanande men genomförbara och har identifierbara resultat. De kan omfatta även ”metakommunikativa” uppgifter, d.v.s. kommunikation kring uppgiftens genomförande och det språk som används för att utföra uppgiften. Förutsättningen för dem är att eleven medverkar vid valet, hanteringen och utvärderingen av uppgiften, vilket i samband med språkinläring kan vara en del av själva uppgiften. Klassrumsuppgifter är kommunikativa i det avseendet att eleverna måste förstå, förmedla och uttrycka innehåll för att nå ett kommunikativt mål.

5 RESULTAT

I detta kapitel redogör jag för resultaten av denna studie. Kapitlet består av analysen av läroboksgranskningen (avsnitt 5.1) och analysen av intervjusvar (avsnitt 5.2). Jag har bestämt mig att koncentrera mig endast på övningsböcker eftersom uppgifterna finns oftast där. Först berättar jag om temana i dessa böcker och därefter redogör jag för hurdana verksamhetsbaserade övningar och speciellt sådana övningar som utnyttjar kinestetisk inlärningsstil det finns i böckerna.

5.1 Läroböcker

Läromaterial som studeras i denna studie består av fyra böcker varav tre är planerade för B1-svenska och en för A2-svenska. Materialet analyseras en bok i taget: först de nya övningsböckerna för B1-svenska På gång, Hallonbåt och Megafon och sedan Skoj för A2-svenska. Jag har studerat bara övningsböckerna och uteslutit det elektroniska materialet, läromaterialet och textböckerna. Syftet med analysen är även att ge en allmän bild hurdant material används på lågstadiet och hur det stöder inläring med hjälp av verksamhet.

Jag introducerar först varje bok med en kort presentation och efter det redogör hur man lär sig ordförråd med hjälp av respektive bok och hurdana verksamhetsbaserade övningar jag har hittat. Jag har räknat antalet verksamhetsbaserade övningar och inkluderat till det de övningar som hade skriftliga instruktioner att man ska röra sig och göra något i klassrummet som inte är möjligt att göra när man sitter. Det finns även många övningar i böckerna som är möjliga att göra genom rörelser men eftersom det beror mycket på läraren hur hon/han genomför dem, har jag uteslutit sådana övningar. Därefter jämför jag böckerna med varandra och berättar hurdana teman jag har hittat. Jag kommer att utnyttja dessa teman när jag skapar mitt eget materialpaket. Till sist presenteras intervjuer och jämförs med varandra.

5.1.1 På gång

På gång övningar för lågstadiet 1 (2016) är en ny övningsbok för sjätte klass. Det finns två huvudpersoner i boken: svensk Jonatan och finlandssvensk Sofia som skriver blogg

om sina liv. Det används roliga serier och bloggskrivningar i avsikt att motivera elever och att få språkinläring kännas roligt. På första sidan av övningsboken finns det instruktioner hur man kan förbereda sig till svensklektionen och hur man kan lära sig orden och deras böjningsformer. Eleverna tipsas att skriva ord i häftet, att gruppera ord enligt artikeln eller verbets ändelse. Det sägs att man även kan understryka ord från olika ordklasser med olika färger, göra digitala övningar, korsord eller satser, täcka finska översättningar och försöka komma ihåg svenska ord och tvärtom eller be någon att förhöra en.

Övningsboken börjar med Kom igång-delen där finns övningar som behandlar Norden och dess länder, huvudstäder och språk. Det finns även en övning om ord som liknar finska och engelska och övningar om klassrumspråket, räkneord och personligt pronomen. Texterna finns i textboken medan ordlistorna för texterna och alfabetiska ordlistorna finns i övningsboken. I övningsboken upprepas det likadan struktur genom alla kapitel. De börjar med ett uppslag som leder till temat av respektive kapitel. Efter detta finns det ett annat uppslag där finns ordlistan och boxar med struktursaker som t.ex. prepositioner, frågeord eller hjälpverb. De viktigaste orden är markerade med små bollar.

I övningarna ska eleven först jämföra serien i textboken och övningsboken och rätta översättningsfel i den. Därefter ska man lyssna och repetera serien och lära sig den utantill. Till slut skrivs 2-3 fraser från serien. Efter det koncentrerar övningarna sig på bloggen i textboken vars innehåll ska man kunna berätta utan texten på svenska till slut. Därtill finns det även strukturövningar. I slutet av boken finns det övningar som är förknippade med kultur och upprepningsövningar.

Man ska kunna berätta både textbokens serie och blogg före kapitlets slut. Det ska övas både på lektionerna och hemma och eleverna råds att öva sig så länge att det går utan textboken. Man skriver även egen blogg och i slutet av varje kapitel får man en ny uppgift att fortsätta sin blogg. Instruktioner för detta är t.ex. att skriva om sin dag, fritid, skolan eller kompisar. Meningen är att öva ord man har lärt sig i kapitlet och att lära sig att producera egen text redan från början. Eleverna får skriva om ärenden som är viktiga i deras liv och på samma gång lära sig att berätta om sig själv. Dessa övningar är vanliga skrivövningar som skrivs i häftet men eleverna kan föreställa sig att de skriver en

riktig blogg. Många ungdomar bloggar nuförtiden och gör vloggs vilka är korta videobloggar och därför har man antagligen velat föra skrivövningar närmare elevernas vardag.

På gång innehåller sammanlagt fyra övningar som lämpar sig för min definition. Det finns tre övningar där eleven ska gå runt i klassen och fråga om klasskamraternas språkkunskaper, telefonnummer eller fritidsaktiviteter och en övning där man ska gå och presentera sig till klasskamraterna och läraren. Dessa övningar finns i de två första kapitlen. Ytterligare finns det en verksamhetsbaserad övning där man ska rita siffror på parets rygg.

5.1.2 Hallonbåt

Hallonbåt 1-2 är en ny lärobokserie för B1-svenska, som enligt SanomaPro hjälper lärare att genomföra den nya läroplanen. Utgångspunkten för serien har varit att skapa förutsättningar för elever att klara sig i svenskspråkiga situationer. I *Hallonbåt* ligger tyngdpunkten på videor, bandinspelningar och muntliga övningar. Författarna av boken har velat beakta mål för mångsidig kompetens i serien, mål för undervisningen i svenska och innehåll som anknyter till målen. Det nämner att det utnyttjas kooperativa metoder genom spel, lek, par- och grupparbete och t.ex. att spela in videor.

I början av varje kapitel finns det en sida där man ser bilden av videon som fungerar som texten av kapitlet. Dessutom finns det en liten box där står på finska vad man ska lära sig i kapitlet. Efter det finns det uppgifter som anknyter till videon. Man ska först se på videon, svara på frågorna om dess innehåll och prata med ens kompis om videon. Efter dessa övningar finns det alltid en dialog och en fraslista för den. Efter det får man arbeta med dialogen. Man ska alltid först lyssna på dialogen, översätta den till finska och säga den efter bandet. Efter det finns det en övning som heter "språkkaraoke" i den man ska läsa dialogen samtidigt med bandet. Till slut ska man skriva samma dialog med små förkortningar i små pratbubblor. Meningen med övningen är att lära sig hela fraser som är viktiga i vardagen och inte bara enstaka ord. Det finns få skrivövningar och alltid när man skriver, gör man det på svenska. I varje kapitel finns det ett bildlexikon där man lär sig till exempel släktord, fritidsaktiviteter, kläder och väder. Även dessa ord finns bara på svenska. I slutet av varje kapitel finns det "min sida" där eleven bes att

berätta om något tema förknippad med kapitel. Det kan vara t.ex. djur, veckodagar, semester mål eller en stad. Eleven kan även rita, klippa och limma bilder.

Hallonbåt innehåller sammanlagt tio verksamhetsbaserade övningar där eleven besatt resa sig från bänken. I fyra av dem ska eleven gå runt i klassen och fråga om fritidsaktiviteter, favoritfärger, be andra att säga något adjektiv eller läsa en dialog med minst två andra elever. Andra sex är däremot mer varierande. I den första övningen som finns i början av boken ska man söka ord på ordboken som anknyter till skolan, skriva dem på papperslappar och sätta dem upp i klassrummet. I den nästa övningen ska man röra sig i klassrummet samtidigt som musiken hörs och när musiken slutar ska eleverna öva sig personligt pronomina genom att fråga paret andra elevers namn. Därtill finns det en färg-lek och en övning där man ska spela pantomim samt en övning där man ska sjunga och röra på sig. I den sista övningen ska man planera och spela in på video om olika situationer där man visar vägen. Dessutom finns det även mycket andra verksamhetsbaserade övningar där man inte rör på sig utan bl.a. sjunger, spelar olika spel, spelar in på video, söker vloggar/svenska webbutiker/livsmedelsbutiker på Internet.

5.1.3 Megafon

Enligt Otava (2016) genomför *Megafon* de nya grunderna för läroplanen. Det konstateras att enligt den nya läroplanen (2014) är eleven ett subjekt för sin egen inläring, dvs. en aktiv aktör som själv ställer upp mål för sig och värderar sin verksamhet och inläring. Eleven ska regelbundet ställa upp mål för sig och utvärdera sin inläring. I textbokens texter finns det riktiga människor och riktiga berättelser vars syfte är att både lära kännedom av kultur och öka motivation. Författarna av boken har velat beakta differentiering i böckerna.

Megafon börjar med Intro-kapitel som där man lär sig ord som liknar finska, testar sina kunskaper om Finland och Sverige, färglägger flaggor, lyssnar på Mumin, väljer en svensk namn till sig själv och övar sig att presentera sig själv. Man övar sig även uttal och räkneord 0-20 med hjälp av olika övningar. Dessutom presenteras skillnader mellan finlandssvenska och rikssvenska.

Varje kapitel börjar med två övningar som fungerar som introduktion till ämnet som behandlas i respektive kapitel. Därefter kommer en ordlista där finns ord som antingen är tryckta med fet stil eller med normal stil. På samma uppslag finns det även en ”träna ord” övning där eleven ska undersöka ordlistan och t.ex. understryka de fem viktigaste ord eller fraser eller understryka alla ord som anknyter till familj/hobbyer/skola/hem osv. Därefter ska man jämföra svar med paret. Med hjälp av denna övning kan eleven bekanta sig med ordlistan och lära sig att hitta de viktigaste orden i den. I ordlistan finns det ord som är tryckta med fet stil vilket handleder eleven att hitta de ord som författarna anser mest viktiga att lära sig.

Efter ordlistan finns det mycket olika typer av övningar med hjälp av dem eleverna får eleverna öva texten och översätta den. I de tre första övningar skrivs svaren alltid på finska. Genom dessa övningar vill författarna av boken förmodligen försäkra att alla har förstått texten. I varje kapitel finns det ungefär 30 olika övningar i dem man fyller i, lyssnar, skriver, spelar teater, stryker under, gör en gallup eller söker på nätet. I varje kapitel finns det några övningar där man ska söka svar på nätet. Med hjälp av dessa övningar bekantar eleven sig med svensk kultur för dessa övningar behandlar bland annat svenska filmer, köpcentrum eller IKEA.

Megafon innehåller två övningar som lämpar sig för min definition. I den första övningen ska eleverna först fråga om klasskamraternas födelsemånader och efter det bilda en rad enligt dem. Den andra övningen är en tävling där eleverna bildar två köer och tävlar mot varandra. Läraren säger en siffra mellan 0 och 1000 och den första som står i kön ska gå till tavlan och skriva siffran så snabbt som möjligt. Det snabbare laget får poängen.

I *Megafon* finns det i slutet av varje kapitel en övning som heter ”Spela teater” där eleven ska t.ex. göra ett samtal med anknytning till familj, hobbyer, klädköp, hem osv. Det har även nämnts 4-5 saker som åtminstone ska finnas i samtalet. Det beror mycket på läraren hurdana dessa övningar blir. De kan bli vanliga muntliga övningar där man sitter och säger bara de obligatoriska ärenden med paret som sitter bredvid en eller man kan på riktigt spela teater. I slutet av varje kapitel finns det även alltid några ”Sök på nätet” övningar med hjälp av dem eleven bekantar sig med svensk kultur. Därtill finns en öv-

ning där man ska rita siffror på ryggen, visa klockslag till paret, övningar där man ska göra en gallup eller pappersloppa och olika spel.

5.1.4 Skoj

Skoj Övningar (2011) är en övningsbok som är riktad till en frivillig A2-svenska som börjar på fjärde eller femte klass. Serien lockar elevers fantasi med sina berättelser. I varje kapitel är man i olika platser som t.ex. på gården, i slottsskolan eller i källaren. Övningsboken börjar med Skojstart-delen där man lär sig uttal, hälsningar, räkneord 1-12 och svenska ord som liknar finska och engelska ord.

Därefter börjar varje kapitel med *kika in*-kallade förhandsuppgifter som ska göras innan man bekantar sig med kapitlet. Med hjälp av övningarna repeteras orden från föregående kapitel eller tas upp en helt ny sak som är förknippad med kapitlet. På nästa uppslag finns det en bild som ska färgläggas och några ord som förekommer i kapitlet. På andra sidan av uppslaget finns det ordlistan som ska lyssnas och upprepas. Orden är inte sorterade utan alla är utan alla är tryckta med fet stil. Därtill finns det alltid ett par pratbubblor med fraser från kapitlet. Efter ordlistan finns det övningar där man svarar på frågorna från kapitlet, söker satser från kapitlet och till slut övar sig att berätta kapitlet med hjälp av finska tips. Mellan dessa övningar kan finnas även strukturövningar. I varje kapitel finns det mycket varierande övningar liksom muntliga övningar, hörförståelse, läsförståelse, färglägningsövningar, ordormar, korsord, sånger och skrivövningar.

I *Skoj* finns det fyra fysiskt aktiva övningar. I två av dem ska man gå runt i klassen och presentera sig på svenska eller skaka hand och fråga hur man mår. Den tredje övningen är pantomim och i den fjärde övningen ska man vägleda paret's gång i klassrummet. Det finns även en övning där man ska rita siffror på ryggen, ett Kimspel och ett par andra spel.

5.1.5 Temana i böckerna

Jag ville även kartlägga hurdana teman finns det i böckerna och utreda vilka teman skulle jag inkludera i mitt materialpaket. Eftersom alla böckerna är planerade för nybörjarundervisning finns det relativt likadana teman i dem. Alla böcker börjar med häls-

ningar och att presentera av sig själv. Efter det lär man sig att berätta om sig själv och även andra ärenden som fritidsaktiviteter och familj. Eftersom man syftar till att kunna klara sig i svenskspråkiga kommunikationssituationer är det även viktigt att kunna handla vartill kan man inkludera olika ordförråd som t.ex. kläder och matord. Därtill ska eleven kunna visa vågen och berätta om boendet. Dessutom presenteras ordförråd som är viktigt i skolan som klockslag, räkneord och skolmateriel. Andra teman som fanns i alla böcker var djur, väder och veckodagar. Dessa teman återspeglar läroplanens riktlinjer där barnets egen erfarenhetsvärld är viktig i språkinläringen och därför är det viktigt att beakta inlärnarnas intressen och fritid. Enligt GLGU (2014) övas det ordförråd och strukturer i samband med olika ämnesområden som jag själv, familj, skola, hobbyer och fritiden. Språkanvändningen bör även vara betydelsefull för inlärare vilket syns även i böckerna där övas sådana situationer som eleverna kan möta i deras liv.

5.2 Sammanfattning och jämförelse

I presentation av *På gång*, *Hallonbåt* och *Megafon* konstateras att de genomför den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014. I var och en av dessa böcker ligger betoningar i olika saker. I läroplanen nämns många gånger inläring genom rörelse och kroppen men det är inte märkbart i dessa övningsböcker för i flesta av dem innehåller bara ett par sådana övningar.

På gång har velat närma sig elever med serier och bloggskrivningar i avsikt att motivera dem. För det mesta betonas det inläring av texternas innehåll och skriftliga övningar. Den innehöll fyra verksamhetsbaserade övningar där man inte enligt instruktioner kunde sitta på stolen. Alla dessa övningar är övningar där man ska gå runt i klassrummet och berätta eller fråga om något. Trots att *På gång* är planerad enligt den nya läroplanen är den rätt traditionell traditionell lärobok med traditionella övningar där finns mycket skriftliga övningar. Den nya läroplanen betonar glädje i lärandet och elevens aktiva roll i inläringen. Dessa krav är ändå inte så märkbara i boken. Denna bok passar till elever som njuter av att göra mycket skriftiga övningar och att läsa ord. Det finns även ett antal muntliga övningar där man ställer färdiga frågor till paret i flesta av dem. Dessa övningar främjar inte aktiv verksamhet. Med undantag av de fyra övningarna där man går runt i klassrummet finns det inga övningar för kinestetiska inlärare.

Hallonbåt nämner redan i presentationstexten att den betonar muntliga övningar och ge elever färdigheter att klara sig av olika kommunikationssituationer på svenska som även syns i den nya läroplanen. Det används spel, lek och par- och grupparbete för att nå dessa mål. Meningen i boken är att lära sig inte bara enstaka ord utan hela fraser som är nyttiga i Sverige eller svenskspråkiga Finland. Ordlistorna finns bara i slutet av boken och det finns inga vanliga texter som brukar finnas i början av kapitel. Hallonbåt innehöll mest verksamhetsbaserade övningar där eleven besatt att resa sig från bänken. Fem av dem är likadana övningar som i andra böcker där man går runt i klassrummet och frågar någonting. Därtill finns det en pantomim-övning och fyra övningar som inte finns i andra böcker men som skulle motivera speciellt kinestetiska inlärare. I dessa övningar skriver man papperslappar och sätter dem i klassrummet, rör sig i klassrummet samtidigt som musiken hörs, leker färg-lek och sjunger och rör på sig. I den sista övningen ska man planera och spela in på video olika situationer där man visar vägen.

Den följer mest noggrant den nya läroplanen och försöker närma sig språkinlärning från en annan synvinkel än andra böcker. Den betonar elevens aktiva roll i inlärningen genom att ge tips vilka saker man ska koncentrera sig på och hur man kan lära sig effektivare. Den innehåller även övningar där man ska söka information på nätet och uppmuntrar elever att märka olika platser där svenska språket finns som t.ex. i förpackningar. Det har inte alltid getts färdiga alternativ till övningar utan eleverna får hitta på mycket själv. I denna bok har författarna försökt ta hänsyn till alla mål som den nya läroplanen sätter.

Megafon har delvis likadana mål som Hallonbåt. Den ser eleven som en aktiv aktör som själv ställer upp sina mål och utvärderar inlärning. Det har velats koncentrera sig på kommunikativa övningar som stöder individuell inlärning och möjliggör differentieringen. I varje kapitel finns det en övning där eleven ska söka information på nätet vars syfte är att motivera elever och öka deras kunskap om kultur. Trots att det finns cirka 30 övningar i varje kapitel har jag hittat bara två övningar som stöder fysisk aktivitet. Å andra sidan innehåller den många övningar som är möjliga att genomföra på ett fysiskt aktivt sätt, t.ex. ”spela teater-övningar”. Skoj är den äldsta boken som jag har granskat och den även syns i den. Den innehåller bara traditionella fysiskt aktiverande övningar där man går runt i klassen, spelar pantomim och vägleder parets gång.

Till alla böcker hör till även ett digitalt material som jag inte har granskat. Det syns även i speciellt Hallonbåt och Megafon att man har viljat betona betydelsen av informations- och kommunikationsteknologi i språkinläringen vilket följer läroplanens riktlinjer. Det uppmuntrar elever att lära sig att söka information själv och agera självständigt. Däremot är det mycket på lärarens ansvar om hon/han vill göra undervisning mer verksamhetsbaserat och minska stillasittandet. Det finns t.ex. många muntliga uppgifter där man inte nödvändigtvis behöver sitta utan man kan utnyttja t.ex. drama som det har gjorts i Megafon. Övningsböcker bjuder inte många sådana övningar men som det har kommit fram i teoridelen behöver lärare inte följa lärobokens instruktioner bokstavigt utan hon/han har alltid möjlighet att modifiera dem.

5.3 Intervjuer

Eftersom jag inte själv har erfarenhet av svenskundervisning på lågstadiet intervjuade jag två lärare som undervisar svenska där för att få veta hur de definierar verksamhetsbaserade undervisningsmetoder och hur de använder dem i undervisningen. Jag intervjuade dem även för att få information vilka frågor måste beaktas i skapandet. Eftersom det var svårt att hitta lärare som både skulle undervisa svenska på lågstadiet och skulle ha tid för en intervju var jag tvungen att intervju dem via e-post. Båda lärare undervisar A2-svenska och deras elever har börjat lära sig svenska på fjärde klass. De använder lärobok Skoj i undervisningen som jag även har granskat i denna studie.

Enligt Eskola & Suoranta (1998) är det viktigt att intervju är frivillig och att intervjuad vet vad de tar del i. Institutionen och motiveringar till intervju ska vara klara och det ska även betonas undersökningens förtrolighet. Jag berättade i min e-post att jag undersöker verksamhetsbaserad språkinläring och att resultaten kommer att utnyttjas i min gradu-avhandling. De erbjöd sig frivilligt att svara på mina frågor.

Den första frågan handlar om hur mycket de använder läroboken i undervisningen. Lärare 1 säger att hon använder allt material som finns i läroboken eftersom takten är så långsam och det finns därtill mycket tid för allt annat. Lärare 2 säger att han har en eller två gånger i månaden en lektion där han inte använder läroboken. Tilläggsmaterial som de använder är till exempel nätuppgifter, filmer, svenska serietidningar, egna uppgifter och uppgifter som från andra böcker.

Det finns många olika definitioner för verksamhetsbaserade metoder så jag ville veta hur mina informanter skulle definiera dem. Lärare 1 definierar verksamhetsbaserade metoder som all verksamhet där man ska använda språket på det sättet att man klarar av en situation eller en uppgift ensam eller i par/grupp.

(1) Kaikkea tekemistä, jossa kieltä joutuu käyttämään niin, että selviää tilanteesta/tehtävästä; tämä voi olla yksin tai yhdessä (parin/ryhmän kanssa) tehtävää. (Rooli)leikkejä, suullisia tehtäviä, kilpailuja, kehon käyttämistä muistin tukena, osa tietokonetehtävistä, draama, laulu, jumppa, pelit...

All verksamhet där språket används på så sätt att man klarar sig av en situation eller en uppgift: det här kan vara ensam eller i grupp (med par/gruppen). (Roll)lekar, muntliga uppgifter, spel, att använda kroppen till stöd för minnet, en del av datorövningar, drama, sånger, gympa, spel...

Lärare 2 definierar verksamhetsbaserade metoder på följande sätt:

(2) Menetelmiä, joissa oppilaat voivat aktiivisesti toimia ja vaikuttaa myös itse oppimistilanteeseen. Esim. näytelmät, pelit (jossain määrin) tai vaikkapa jonkun verran käytössäni oleva sarjakuvan tekeminen ovat toiminnallisia menetelmiä. Toki myös laulut ja leikit ym, mutta itse en käytä näitä 5-6-luokkalaisten kanssa kovinkaan paljoa.

Metoder, där eleverna kan aktivt handla och påverka inlärningssituationen. Exempelvis skådespel, spel (en viss mån) eller även serier som jag använder i viss mån är verksamhetsbaserade metoder. Visst även sånger och spel mm, men jag använder inte så mycket själv dessa med femte och sjätte klasser.

Lärares definitioner avviker från varandra. Definition som lärare 1 ger kan inkludera nästan vad som helst om man ska klara av en situation/uppgift genom att använda språket kan det betyda nästan vilken som helst muntlig övning där man använder språket. I hennes exempel framhävs ändå verksamhet. Lärare 2 betonar däremot elevens aktivitet. Båda definitioner liknar van Liers definition av verksamhetsbaserad undervisning men närmar det från olika synpunkter. Van Lier ser inlärare som en aktiv aktör som även lärare 2 och dessutom betonar även verksamhet under inlärning som lärare 1.

Lärare 1 hittar idéerna för dem från lärobokens material, genom att surfa på nätet, genom att bearbeta material från engelska läroböcker, en del uppstår i en undervisningssituation. Hon använder dem under varje lektion för hon anser att eleverna på lågstadiet bör minst en gång i timme stiga upp från bänken. Lärare 2 kommer med idéer själv och han använder dem nästan varje vecka. Båda lärare undervisar ordförråd och uttal med hjälp av verksamhetsbaserade metoder. Därtill nämner lärare 1 även strukturer och interaktionssituationer. Lärare 2 betonar även mod att använda språket i vardagssituationer. Lärare 1 anser att det nuförtiden finns verksamhetsbaserade uppgifter i läroböcker medan lärare 2 tänker att det finns relativt lite sådana uppgifter. Han tillägger ändå att det finns mycket muntliga uppgifter i Skoj-bokserien vilka man kan använda som basis av verksamhetsbaserade övningar.

En viktig del i min intervju var att få veta vad man måste ta i beaktande när man planerar verksamhetsbaserade uppgifter. Lärare 2 ser viktigt att instruktioner är enkla och verksamhet är lätt att genomföra när man använder verksamhetsbaserade metoder.

(3) Ohjeiden ja koko toiminnan helppous ja yksinkertaisuus. Ohjeisiin ja järjestelyihin ei saisi kulua paljoa aikaa, koska kielissä on harvoin käytössä esim. kaksoistunteja, eli aika ja tilat ovat aina jossain määrin rajalliset. Itse toiminnan pitäisi myös olla oppilaita motivoivia, eivätkä tehtävät saa olla ns. irrallisia, vaan niiden tulee selkeästi nivoutua ja tukea opetettavaa asiaa.

Lätthet och enkelhet av instruktioner. Instruktioner och organisationer får inte ta mycket tid eftersom i språk används sällan dubbeltimmar, dvs. Att tid och utrymme är alltid i viss mån begränsade. I själva verksamhet borde motivera elever och uppgifterna får inte vara lösryckt utan de ska tydligt sammanknytas med och stödja det man undervisar

Han fortsätter att verksamhetsbaserade metoder gör undervisning omväxlande och elever får öva muntlig språkfärdighet modigt och regelbundet. Hans elever förhåller sig till verksamhetsbaserade övningar motiverat och ivrigt och det alltid är en besvikelse att återvända till läroboken.

Lärare 1 anser likadant att det alltid måste hållas inläringens syfte i minnet och beakta följande saker:

(4) oppitunnin paikka lukujärjestyksessä ja ryhmän koostumus ja koko (joillekin ryhmille esim klo 14-15 oppitunnille ei voi kovin toiminnallista järjestää, kun taas toisilla toimii ok; valmiiksi levoton ryhmä voi rauhoittua tai entisestään vilkastua toiminnallisuudesta – ryhmän tuntemus siis tärkeä); toiminnallisuudessa kuitenkin pidettävä aina päämäärä/tarkoitus selvänä (mitä halutaan oppia?), ”ei leikkiä leikin vuoksi”; valmisteluun ja ohjeisiin oppitunnin aikana ei saa mennä enemmän aikaa kuin itse harjoitukseen.

lektionens plats på schemat och gruppens konsistens och storlek (för vissa grupper, t.ex. för lektionen klockan 14-15 kan inte organisera något mycket verksamhetsbaserat organiseras, medan i andra grupper fungerar det ok; en grupp som redan är orolig kan lugna ner eller bli ännu livligare- kännedom om gruppen är alltså viktigt); i verksamhetsbaserad undervisning måste målet och syfte vara klara (vad man vill lära sig?) ”inte bara lek för lekens skull”: förberedelser och instruktioner under lektioner får inte ta mer tid än själva aktiviteten.

Hon anser att med hjälp av verksamhetsbaserade metoder får alla något lämpligt för sig själv. Många lågstadieelever är kinestetiska inlärare och verksamhetsbaserade metoder stöder det väl. De kan fungera som ”en rast” i mitten av lektionen” eftersom eleverna orkar koncentrera sig igen efter dem. Ytterligare motiverar de elever på olika nivåer eftersom alla kan känna sig att klara sig.

Lärare hade något avvikande definitioner om vad verksamhetsbaserade metoder betyder men relativt likadana åsikter om hur man skulle använda dem. Deras elever hade varit ivriga och motiverade att vara med i dem. Den mest avsevärda skillnaden är hur ofta de använder dem. Lärare 1 konstaterar att hon använder dem under varje lektion medan lärare 2 säger att han använder dem nästan varje vecka. Även om elever inte ändå har svenska särskilt många gånger i veckan verkar det vara så att lärare 1 använder verksamhetsbaserade metoder oftare än lärare 2. Lärare 1 nämnde flera aktiviteter som hon använder (rollekar, muntliga uppgifter, tävlingar, att använda kroppen till stöd för minnet, datorövningar, drama, sånger, gympa och spel) medan lärare 2 nämnde färre aktiviteter (skådespel, spel och serier).

5.4 Validitet och reliabilitet

Syftet med min undersökning var att skapa ett verksamhetsbaserat materialpaket. Därtill intervjuade jag lärare och granskade fyra läroböcker för att få information om hurdana verksamhetsbaserade metoder används på lågstadiet. Jag försökte hitta lärare som skulle undervisa svenska på lågstadiet och fick två informanter. Nackdelen med detta sätt att samla information var att antalet av informanter var relativt litet och att jag inte kunde utnyttja de fördelar som t.ex. temaintervjuer har. Tuomi & Sarajärvi (2009:73) konstaterar att fördelen med en intervju är att den är flexibelt sätt att undersöka. Intervjuare kan upprepa frågan, korrigera missförstånd, förklara och diskutera. Sådan möjlighet finns inte om man gör intervjun via e-post. Tuomi & Sarajärvi (2009:73) framför att forskare antar att informanter kan eller vill uttrycka sig skriftligt som avsedd i öppna frågor som har skickats via post. Fördelen med min undersökningsmetod var att lärare hade tid att fundera på sina svar. Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att storleken av materialet inte har så stor inverkan på framgång av studie. Det finns inga mekaniska regler för definiering av storleken på materialet utan det är alltid fråga om fallet.

Jag granskade även fyra övningsböcker eftersom jag ville få information hurdana övningar det redan finns i böckerna. Jag ville även studera hurdana teman och hurdant ordförråd jag skulle inkludera i mitt paket. Dessutom ville jag undvika att planera likadana uppgifter som redan finns i böckerna. Jag anser att jag lyckades med urvalet av böcker. Jag kunde granska tre helt nya böcker som ingen hade hunnit använda i undervisningen ännu. Då kan min undersökning även ge information om böcker till lärare som t.ex. funderar vilken bok de skulle kunna beställa till sin skola. Jag bestämde mig att granska bara övningsböcker eftersom verksamhetsbaserade övningar finns oftast där så det skulle inte löna sig att studera textböcker i mitt fall. Nackdelen med det var att jag inte studerade lärmaterialet som skulle förmodligen innehålla mer verksamhetsbaserade uppgifter. Orsaken till detta var att lärmaterialet var i digital form i de nyare böckerna och jag skulle ha behövt ett lösenord för dem.

Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att forskare gör tolkningar i kvalitativ undersökning. Jag ville undersöka verksamhetsbaserade övningar som utnyttjar kinestetisk inlärningstil men det var svårt att avgränsa vilka uppgifter hör till dem. Jag bestämde med att räkna bara sådana övningar där eleverna konkret bads att stiga upp från bänken.

Trots den begränsade definitionen fanns det några gränsfall där man skulle kunna anta att eleverna måste stiga upp för att kunna göra dem men eftersom det inte stod i instruktioner kunde jag inte räkna dem. Eskola & Suoranta (1998) konstaterar att nästan alla kvalitativa undersökningar är fallstudier och man kan inte göra empiriskt allmängiltiga slutsatser på basis av dem på samma sätt som i statistisk undersökning och det gäller även min undersökning. Jag har intervjuat bara två lärare och granskat bara övningsböcker.

6 DISKUSSION

I detta kapitel sammanfattas och diskuteras huvudresultat av studien. Materialet i studien bestod av läroboksgranskningar och intervjuer. Resultaten jämförs även med tidigare studier och litteratur. Till sist presenteras materialpaketet (avsnitt 6.3).

6.1 Läroböcker

Mina första forskningsfrågor behandlade läroböcker. Jag ville veta hurdana teman det finns i böcker och finns det verksamhetsbaserade övningar som utnyttjar kinestetisk inlärningsstil i dem. Temana i böckerna var relativt likadana som förväntades eftersom alla var riktade till nybörjarundervisningen och då är det vissa teman som är viktiga att lära sig för att det är möjligt att gå vidare. Alla böcker började med hälsningar och presentation av sig själv. Därefter övades att berätta om fritidsaktiviteter. Andra viktiga ämnen var färger, väder och djur. Därtill övades även att handla och att visa vägen. Nyttiga ord för elever var även att kunna klockslag, siffror och namn av olika skolmaterial.

Maley (2013) och Cook (2001) anser att ordförråd är en viktig del i språkinläringen och en stor del av undervisningen baserar sig på idén att de ord som används mest ska även undervisas först. Enligt GLGU (2014) är utgångspunkten i urvalet av innehåll elevernas vardagliga liv, intressen och aktualitet. Det ska väljas olika syften att använda språket, som t.ex. hälsningar. Därtill ska eleverna enligt GLGU (2014) uppmuntras till att modigt använda nya språk även på grundläggande nivå. Dessa utgångspunkter syntes

även i böckerna som jag granskade. De övades genom att upprepa kapitel och olika övningar. I del flesta av böckerna var meningen att lära sig kapitlet utantill.

De flesta av övningarna i alla böcker var skriftliga. Resultaten visade att det fanns relativt få verksamhetsbaserade uppgifter som baserade sig på kinestetisk inlärningsstil. På gång innehöll fyra, Hallonbåt tio, Megafon två och Skoj fyra. I de flesta av dem bads eleverna att gå i klassrummet och fråga om någon sak som t.ex. fritidsaktiviteter, favoritfärger eller språkkunskaper. Sådana övningar är lätta att genomföra i klassrummet för de behöver inte så stort utrymme och eleverna får en liten paus från sittandet. I dessa övningar verkar rörelse vara ett obligatoriskt tillägg att få mera svar och det beror mycket på eleverna hur mycket de vill röra sig eftersom i sådana uppgifter är det alltid lätt att fråga sådana kamrater som sitter nära en.

En annat populärt verksamhetsbaserat sätt att repetera ordförråd i språk och även i andra ämnen är pantomim. Sergejeff (2014) nämnde att pantomimövningar är nyttiga för inläring av ordförråd. I två av övningsböckerna fanns det en pantomimövning som anknyt till hobbyer. Hobbyerna är lätta att demonstera med hjälp av pantomim men det även kan passivera elever. Ofta genomförs pantomimövningar på så sätt att en elev står framför klassen och andra sitter och tittar vilket inte minskar tid som man använder till sittandet. Det kan ändå förhindras om pantomimövningar utförs i smågrupper.

Hallonbåt innehöll de mest varierande uppgifter för det fanns en övning där man satte papperslappar i klassrummet, färglek och en låt där man skulle samtidigt sjunga och röra på sig. Mina resultat var i linje med tidigare undersökning, t.ex. med Seppänen & Väisänen (2015) undersökning där de undersökte fysisk aktivitet i svenskundervisning på högstadiet och gymnasiet. Det finns mycket få övningar där eleverna bes röra på sig även i böckerna som är riktade till svenskundervisning på lågstadiet. Lehti-Eklund & Green-Vänttinen (2011:66) konstaterar att läroboken spelar en central roll i undervisningen av ett nybörjarspråk. I olika böcker som jag granskade låg huvudvikten i olika aspekter och det kan påverka mycket hurdana lektioner genomförs. Det är möjligt att det genomförs bara de uppgifter som hittas i böckerna om lärare inte har tid eller motivation att hitta på egna uppgifter.

6.2 Intervjuer

Min tredje forskningsfråga var syftad till lärare. Jag ville veta hurdan och hur mycket verksamhetsbaserad undervisning lärare använder. Jag intervjuade två lärare som undervisar A2-svenska på lågstadiet och använde lärobok Skoj i undervisningen. Lärare 1 definierade verksamhetsbaserade metoder som all verksamhet där man ska använda språket på det sättet att man klarar av en situation eller en uppgift ensam eller i par/grupp. Exempel av dessa var rollekar, muntliga uppgifter, datorövningar, drama, sånger, gymna och spel. Lärare 2 definierade verksamhetsbaserade metoder som metoder där eleverna kan aktivt handla och även påverka inlärningsituationen. Exempel av dessa var skådespel, spel och serier och även sånger och lekar vilka han inte brukade använda med hans elever. Lärares svar bevisade påståendet att det finns mycket olika definitioner vad gäller verksamhetsbaserade metoder. Lärare 1 definierade begreppet på det sättet att det kan betyda nästan hurdan som helst uppgift där man använder språket. Hennes exempel framhövdes aktiviteter som ofta kombineras med verksamhetsbaserade metoder. Lärare 2 nämnde färre aktiviteter men hans definition att eleverna aktivt handlar och påverkar inlärningsituationen liknar definitioner i teoridelen. Där gemensamt för alla definitioner var att elever deltar aktivt i inlärningsprocessen och är med i verksamhet. Ingenting av lärarna nämnet ordet upplevelser som fanns med i de flesta av definitioner.

Jag var även intresserad om hur mycket svensklärare använder verksamhetsbaserade övningar på lektionerna. Lärare 1 konstaterade att hon använder dem under varje lektion medan lärare 2 sa att han använder dem nästan varje vecka. Det finns ingen rekommendation om hur ofta verksamhetsbaserade metoder bör användas men enligt Tammelin (2013:13) erbjuder skolan en unik chans att öka fysisk aktivitet även för de barn som rör sig litet utanför skolan. Han konstaterar även att en bra genomförd motion kan stödja inläringen under skoldagen och öka både elevernas och personalens trivsel i skolan. Enligt Ung i Finlands rekommendationer bör barn och unga röra sig minst 1-2 timmar dag och undvika att sitta över två timmar i sträck. På lågstadiet är det ofta 45 minuters lektioner vilket är förenligt med rekommendationer.

Lärarna nämnde många viktiga detaljer vilka är viktiga att beakta i planering av verksamhetsbaserade uppgifter. Enligt lärare 2 är det viktigt att instruktionerna är enkla och

aktiviteterna är lätta genomföra. Aktiviteterna ska stödja det man undervisar och vara motiverande. Därtill är det viktigt att beakta lektionens plats på schemat och gruppens konsistens och storlek. I GLGU (2014) står att arbetssättet ska väljas enligt undervisningsmål samt elevernas behov, förutsättningar och intressen. Mångsidiga arbetssätt stöder lärandet och genom dem kan eleverna visa sina kunskaper på olika sätt. Sergejeff (2014:93) konstaterar att läraren ska välja meningsfulla aktiviteter som är lämpliga för sin undervisning eftersom alla metoder fungerar inte i alla grupper.

Båda lärare konstaterade att deras elever hade varit ivriga och motiverade att delta i verksamhetsbaserade uppgifter. Ushioda (2014: 32) betonar motivationens betydelse i inläringen. Den framträder i mål man strävar efter, nivåer och ansträngning, djupet av förbindelse och hur enträgen man är. Lärare 1 ansåg att alla får något lämpligt för sig själv med hjälp av verksamhetsbaserade metoder. Många lågstadieelever är kinestetiska inlärare och verksamhetsbaserade metoder stöder det väl. Hon nämnde att de kan fungera som ”en rast i mitten av lektionen” eftersom eleverna orkar koncentrera sig igen efter dem. Ytterligare motiverar de elever på olika nivåer eftersom alla kan känna sig att klara sig.

6.3 Materialpaketet

Min sista forskningsfråga handlade om hur man kan stödja språkinläring med hjälp av rörelser under språklektioner. Jag försökte svara på det genom att skapa ett läromaterial där varje uppgift skulle innehålla någon slags rörelse. Mitt materialpaket innehåller 14 kapitel som består av uppgifter med hjälp av dem lärare kan öka fysisk aktivitet i svenskundervisning på sjätte klass. Det finns mycket få övningar som stöder fysisk aktivitet i läroböcker på lågstadiet och mitt materialpaket ska fungera som ett tillägs-material för dem. Det har inte ännu gjorts ett materialpaket som skulle koncentrera sig speciellt på rörelse under språklektioner trots att de anses ha många fördelar i språkundervisningen och både lärare och elever verkar förhålla sig positivt till dem.

Materialpaketet börjar med instruktioner för lärare och därefter behandlas alla teman som finns i övningsböckerna som jag har granskat. Först övas hur man kan presentera sig själv, därefter kommer siffrorna, klockslag, väder, veckodagar, färger, fritidsaktivi-

teter, familj, prepositioner, möbler, skolmaterial och djur. Det övas även hur man visar vägen och handlar någonstans. I varje uppgift har det berättats uppgiftens målsättningar, material och förberedelser som behövs och instruktioner. Efter uppgiften finns det även material som behövs i uppgiften. I skapandet av paketet har jag försökt beakta att salarna oftast inte är lediga när man har språklektioner men några övningar skulle vara lättare att utföras i ett större område. Om vädret tillåter kan man naturligtvis gå ut.

Huisman & Nissinen (2005: 32-33) konstaterar att idrotts möjligheter som undervisningsmetod ska betonas. Spel och idrottsövningar utvecklar inlärningsberedskaper och fungerar som en metod i undervisning av olika innehåll. Huisman & Nissinen (2005:33) konstaterar vidare att idrott som undervisningsmetoder utnyttjar mångsidigt olika inlärningsituationer. Lengel & Kuczala (2010:2) framför att rörelse i klassrummet erbjuder ett tillfälle för elever att utvecklas kognitivt, fysiskt, mentalt, emotionellt och socialt. De lär sig effektivare och stress minskas. Lengel & Kuczala (2010:4-8) konstaterar även att eleverna som använder sin kropp samtidigt som de får kunskap lär sig aktivt.

Al Rifai (2010: 5216) konstaterar att motivation och orsakerna till att lära sig språket är viktiga saker när man planerar undervisningsmaterial. Vidare är syftet med paketet att göra inläring rolig och att motivera elever att lära sig nya språk. Enligt Elomaa (2009:14) är syftet med läromaterial att underlätta arbetet av språkutbildare med att erbjuda ändamålsenliga och fungerande ramar där det är möjligt att förverkliga läroplan analyserat och flexibelt. Läromaterialet ska visa riktlinjerna för framåtskridande och temana samt erbjuda tillräckligt med spelrum för bearbetning av ämnena. Elomaa (2009:58) betonar att det är avgörande att fundera till vem man utvecklar läromaterial och hurdana är utvecklarens pedagogiska utgångspunkter och syften. Tomlinson (1998:19) konstaterar att alla inlärare är olika och ingen materialutvecklare kan beakta alla möjliga variabler i klassrummet men det är viktigt att vara medveten även av olika attityder. Viktigt är att läraren tillämpar uppgifter på så sätt att de passar just för hennes eller hans elever eftersom varje klass är olik och alla uppgifter passar inte för alla klasser som sådan.

7 AVSLUTNING

Resultaten av textbokanalysen visade att det fanns bara några verksamhetsbaserade övningar som utnyttjade kinestetisk inlärningstil i övningsböckerna. I den största delen av dessa övningar instruerades elever att gå i klassen och att fråga efter någon sak. Hallonbåt innehöll mest sådana övningar som skulle passa på min definition. Där man bl.a. sökte ord i ordboken och satte dem upp i klassrummet, rörde sig i klassrummet samtidigt som musiken spelades, en färg-lek och pantomim.

Lärare hade något avvikande definitioner om vad verksamhetsbaserade metoder betyder men relativt likadana åsikter om hur man skulle använda dem. Deras elever hade varit ivriga och motiverade att vara med i dem. Aktiviteter som de brukade använda var roll-ekar, muntliga uppgifter, tävlingar, att använda kroppen till stödet för minnet, datorövningar, drama, sånger, gympa, spel, skådespel och serier. Både lärare nämnde spel och lek som även mitt eget paket baserar sig på. Lärares intervjuer gav många nyttiga råd till planering av paketet. Verksamhetsbaserade uppgifter hade motiverat elever vilket bevisar det att det är meningsfullt att använda dem.

Jag skapade ett materialpaket vars syfte är att minska tiden som man använder på sittande och göra inläringen mer rolig och motiverande. I mina uppgifter övas samma innehåll som finns i läroböcker för B1-svenska för lågstadiet och syftet är att de skulle vara lätta att genomföra i skolan. Några av uppgifter kräver ett större utrymme men läraren kan tillämpa dem vid behov. Målet med undersökningen är även att ge idéer för lärare att använda mer aktiverande uppgifter i språkundervisningen. Det finns inte ännu färdigt likadant material för svenskundervisningen som inriktar speciellt för sådana här övningar så jag anser att det har funnits ett behov för ett materialpaket kring detta ämne.

Skapandet av materialpaket orsakade även många problem. Det var besvärligt att hitta på sådana övningar som skulle innehålla både tal och rörelse. Dessutom skulle uppgifterna motivera elever och göra lärandet roligt. Jag ville inkludera de viktigaste temana som jag hittade i böckerna i mitt materialpaket vilket var svårare än jag hade tänkt. Jag ville att uppgifterna skulle vara olika och inte för svåra för elever på nybörjarnivån. Jag försökte ge många variationsmöjligheter och skapa sådana uppgifter som inte kräver speciella färdigheter. Det kan inte garanteras att eleverna skulle få några stora upplevel-

ser när de genomför mina uppgifter men de åtminstone minskar tiden som man använder till sittande.

Mina uppgifter är huvudsakligen avsedda för kinestetiska inlärare men man kan inte anta att alla elever skulle vara kinestetiska inlärare på lågstadiet. Därför kan det inte antas att mina uppgifter skulle vara nyttiga för alla elever. Syftet med materialet är hellre att ge idéer för språklärare hur de skulle kunna utnyttja rörelse i uppgifter. Jag har inte testat mina uppgifter med lågstadielever så jag kan inte veta hur dem fungerar i verkligheten. Det skulle vara intressant att testa mina uppgifter i framtiden. Det kunde även ge en ny syn på hur de skulle kunna utvecklas.

Det har diskuterats om elevernas negativa attityder till svenska och det är en grund varför man börjar lära sig svenska redan på sjätte enligt den förnyelsen av läroplanen. Verksamhetsbaserade övningar har visat sig verka positivt för elevernas attityder och motivation så de skulle vara ett sätt att öka elevernas motivation att lära sig svenska. Eftersom antalet informanter i studien var relativt litet skulle det vara intressant att kartlägga lärarnas synpunkter mer grundligt. Till vidare forskning kring ämnet vore det även intressant att studera om dessa övningar på riktigt främjar inläringen på långt sikt.

LITTERATUR

Läroböcker

Ahokas, M., Ainoa, A., Kunttu, M. & Westerholm, S. 2016. *På gång 1 övningar*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Ainoa, A., Peltomäki, N. & Trygg-Kaipiainen, J. 2011. *Skoj 1 övningar*. Helsinki: WSOY.

Appel, M., Johansson, K., Lötjönen, A., Määttä, O., Nordman, L., Salo, O-p. & Wallinheimo, K. 2016. *Hallonbåt*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Blom, A., Friis, M., Liukkala, S. & Pukonen, S. 2016. *Megafon*. Keuruu: Otava.

Källor

Abrahamsson, N. 2011. *Andraspråksinlärning*. Lund: Studentlitteratur.

Ainikkamäki, E-M. 2013 THE INTRIGUING HUMAN BEING: A cooperative CLIL material package for teaching human anatomy and senses through English in elementary school. Pro gradu -avhandling. Institutionen för språk och Institutionen för pedagogik. Jyväskylä universitet. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/42522> (Hämtad 15.5.2016)

Al Rifai, N. 2010. Attitude, motivation and difficulties involved in learning the English language and factors that affect motivation in learning it. *Innovation and Creativity in Education* 2/2. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281000889X> (Hämtad 15.5.2016)

Asher, J. 1982. *Learning another language through actions: The complete teacher's guidebook*. Andra upplagan. Los Gatos, California: Sky Oaks. 9-159.

Björnfot & Lattu. 2010. *Aktivoi kieltenopetusta rakennepelin*. Helsingfors: OKKA. 5-6.

Boström, L. 1998. *Från undervisning till lärande*. Jönköping: Brain Books. 17-85.

Byrd, p. 1995. *Materials writers guide*. Rowley MA: Newbury House.

Cook, V. 2001. *Second language learning and language teaching*. Tredje upplagan. London: Arnold. 9-72.

Cummingsworth, A. 1995. *Choosing your coursebook*. Oxford: Heinemann.

- Denzin, N. & Lincoln, Y. 1994. Entering the Field of Qualitative Research. I: Denzin, N. & Lincoln, Y. S. (red.): *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks (Calif): Sage.
- Dunn, R. & Dunn, K. 1978. Teaching students through their individual learning styles: a practical approach. Reston Publishing Company. 317-318.
- Ericsson, E. 1989. *Undervisa i språk: språkdidaktik och språkmetodik*. Lund: Studentlitteratur. 373-374
- Ellis, R. 2008. *The study of second language acquisition*. Andra upplagan. Oxford: Oxford university press.
- Elomaa, E. 2009. *Oppikirja eläköön! Teoreettisia ja käytännön näkökohtia kielten oppimateriaalien uudistamiseen*. Dissertation. Jyväskylä: Humanistiska fakultetet. Jyväskylä universitet. 14-70.
- Engström, L. TPR-en beskrivning av metoden med konkreta exempel. I: Cerú, E. (red). *Svenska som andraspråk: mera om undervisningen*: lärarbok 3. Stockholm; Utbildningsradion: Natur och kultur. 71-76.
- Erkama, E. 2013. *Spel, sång och skoj – det är vad språkinläring består av! Kooperation och musik i språkundervisning – ett undervisningspaket*. Pro gradu -avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket vid Jyväskylä universitet.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41926/erkama_mari.2.pdf?sequence=5
- Ericsson, E. 1989. *Undervisa i språk: språkdidaktik och språkmetodik*. Lund: Studentlitteratur. 373-374.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tammerfors: Vastapaino.
- Fenner, A. & Newby, D. 2000. Approaches to materials design in European textbooks: Implementing principles of authenticity learner autonomy, cultural awareness. Graz: European Centre for Modern Languages.
- Fogelholm, M. 2011. Lapset ja nuoret. I: Fogelholm, M, Vuori, I. Vasankari, T. (red.): *Terveystieteiden tutkimus*. Andra upplagan. Helsingfors: Duodecim.
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. 1972. Motivational variables in second language acquisition. I: Gardner, R.C. & Lambert, W. (red): *Attitudes and motivation in second language learning*. Rowley, MA: Newbury House.
- Gardner, R. C. 1985. *Social psychology and second language learning: the role of attitudes and motivation*. Department of Psychology, the University of Western Ontario. London: Arnold.

- GERS 2007 = Gemensam europeisk referensram för språk. Skolverket.
http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2144 (Hämtad: 15.5.2016)
- GLGU 2014 = Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Utbildningsstyrelsen. http://www.oph.fi/lp2016/grunderna_for_laroplanen (Hämtad: 15.5.2016)
- Hammarberg, B. 2010. Teoretiska ramar för andraspråksforskning. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.): *Svenska som andraspråk- i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 26-28.
- Heinonen, O., Kantomaa, M., Karvineen, J., Laakso, L., Lähdesmäki, L., Pekkarinen, H., Stigman, S., Sääkslahti, A., Tammelin, T., Vasankari, T. & Mäenpää, P. 2008. Rekommendation om skolbarns fysiska aktivitet.. I: *Rekommendation om fysisk aktivitet för skolbarn i åldern 7-18 år*. Undervisningsministeriet och Ung i Finland rf.
- Hufeisen, B. & Neuner, G. 1999. Angewandte Linguistik für den femdsprachlichen Deutschunterricht. Berlin: Langenscheidt. 75.
- Huisman, T. & Nissinen, A. 2005. Oppiminen, oppimistyylit ja liikunta. I: Rintala, P., Ahonen, T., Cantell, M. & Nissinen, A. (red): *Liiku ja opi: Liikunnasta apua oppimisvaikeuksiin*. Jyväskylä: PS-kustannus. 25-46.
- Islam, M. 2003. Materials for Beginners. I: Tomlinson, B (red.): *Developing Materials for Language Teaching*. London: New York, Continuum. 256-274.
- Jaakkola, T., Liukkonen, J., Sääkslahti, A., (red). 2013. *Liikuntapedagogiikka*. Opetus 2000. Jyväskylä: PS –Kustannus.
- Järvilehto, L. 2014. *Hauskan oppimisen vallankumous*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kataja, J., Jaakkola, T. & Liukkonen, J. 2011. *Ryhmä liikkeelle! Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi*. Jyväskylä: PS-Kustannus. 30.
- Kohonen, V. 1998. Kielenopetus kielikasvatuksena. I: Kaikkonen, P. & Kohonen, V. (red): *Kokemuksellisen kielenopetuksen jäljillä*. Tammerfors: Tammerfors universitet. 25-48.
- Koskela, T. 2001. *TPR: Toiminnallinen tapa oppia kieltä*. Helsingfors: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Koskenkari, S. 2013. *Toiminnallinen oppiminen*. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämisykeskus LIKES.
<http://www.liikkuvakoulu.fi/filebank/768>
 Toiminnallinen_oppiminen_Koskenkari.pdf (Hämtad 24.5.2016)

- Koskinen, L. 2016. *Lärares och elevers uppfattningar om och erfarenheter av kinestetiska metoder i svensk- och tyskundervisningen på högstadiet*. Pro gradu avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket vid Jyväskylä universitet.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/48773/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201602151560.pdf?sequence=1>
- Krashen, S. 1981. *Second language acquisition and second language learning*. Oxford: Pergamon Press.
- Krashen, S. & Terrell, T. 1988. *The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom*. New York: Prentice Hall. 45-46.
- Lehti-Eklund, H. & Green-Vänttinen, M. 2011. *Svenska i finska grundskolor*. Finska, finskugriska och nordiska institutionen. Helsingfors: Helsingfors universitet, finska, finskugriska och nordiska institutionen. 66.
- Lengel & Kuczala. 2010. *The Kinesthetic classroom: Teaching and Learning through Movement*. Regional Training Center. Thousand Oaks: Corwin Press. 2-42.
- Lenneberg, E. 1967. *Biological Foundations of language*. New York: Wiley & Sons.
- Lightbown, P. Spada, N. 2006. *How languages are learned*. Tredje upplagan. Oxford: Oxford University Press.
- Maley, A. Vocabulary. 2013. I: Tomlinson, B. *Applied Linguistics and Materials Development*. Bloomsbury Publishing Plc. 95-112.
- McGrath, I. 2002. *Materials evaluation and design for language teaching*. Edingburgh: Edingburgh University Press.
- Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen perusteet. I: Metsämuuronen, J. (red.): *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. Helsingfors: International Methelp.
- Meuronen, M. 2015. Deätel'nostnye metody obučenïä russkomu äzyku kak inostrannomu na načal'nom ètape : issledovanie opyta detej i prepodavatelej-praktikantov. Pro gradu -avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, ryska språket och kultur.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/47300/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201510133367.pdf?sequence=1> (Hämtad 15.52015)
- Moilanen, K. 2002. *Yli esteiden: Oppimisvaikeudet ja vieraat kielet*. Andra upplagan. Helsingfors: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 27-182.
- Muñoz, C. 2006. The effects of age on foreign language learning. I: *Age and the rate of foreign language learning*. Clevedon: Multilingual Matters.

- Neuner, G. 1994. Lehrwerkplanung und Lehrwerkgestaltung. I: Kast, B. & Neuner, G. (red.) *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht*. Berlin: Langenscheidt, 236-237.
- Nation, I. S. P. 2001. *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press. 60-86.
- Olofsson, B. 2009. Vad lär barn när de leker?. I: Jensen, M. & Harvard, Å. (red): *Leka för att lära: utveckling, kondition och kultur*. Studentlitteratur AB. Lund. 75-91.
- Penfiel, W. & Roberts, L. 1959. *Speech and brain mechanisms*. Princeton: Princeton university press.
- Piske, T., MacKay, I. R. A. & Flege, J. E. 2001. Factors affecting degree of foreign accent in an L1: a review. *Journal of Phonetics*, 29. 191-215.
- Pritchard, A. 2009. Ways of learning: Learning theories and learning styles in the classroom. Andra upplagan. Abingdon; Oxon: Routledge. 42-46.
- Rubin, J. 1975. *What the 'Good Language Learner' can teach us*. TESOL Quarterly. 9/1, 41-51.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. 2000. *Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. Contemporary Educational Psychology 25, 1. 54-55.
- Sainio, L. 2013. *TAKE A SHOWER! A teacher's handbook for language showering in English*. Pro gradu avhandling . Jyväskylä: Institutionen för språk, engelska språket vid Jyväskylä universitet. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42679/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201312172817.pdf?sequence=1> (Hämtad 15.5.2015)
- Sarmavuori, K. & Maunu, N. 2011 *Toiminnallinen kielioppi lauseopin käsitteiden harjoittelussa-lisäksi kolmen vuoden kokeilun mittaustulokset*. Aikakauskirja Äidinkielen opetustiede 40. Helsingfors: yliopistopaino. 29-51.
- Seppänen, A-M. & Väisänen, P. 2015. *Fysisk aktivitet i svenskundervisning på högstadiet och gymnasiet*. Pro-gradu avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket vid Jyväskylä universitet. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/46705>
- Sergejeff, K. 2014. Toiminnalliset menetelmät kielenopetuksessa. I: Laine, R., Nissilä, L. & Sergejeff, K. (red.): *Eväitä, esimerkkejä ja kokemuksia: Luku- ja kirjoitustaidon opetus aikuisille maahanmuuttajille*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. Andra Upplagan. 81-93.
- Singh, A. Uijtdewilligen, L., Twisk J., van Mechelen, W. & Chinapaw, M. 2012. *Physical activity and performance at school*. A systematic review of the literature including a methodological quality assessment. Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine 166(1). 49-55.

- Skolan i rörelse. 2015. <http://www.liikkuvakoulu.fi/pa-svenska> (Hämtad 15.5.2016)
- Snow, C. & Hoefnagel-Höhle, M. 1978. *The critical age for language acquisition: evidence from second language learning*. Society for Research in Child development 49,4. 1114-28.
- Sousa, D. A. 2009. *How the Gifted Brain Learns*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Sura, S. 1999. Toiminnallisuus alkukasvatustieteellisen oppimisen edistäjänä. I: Laine, K. & Tähtinen, J. (red.). *Oppimisen ohjaaminen esi- ja alkuopetuksessa*. Åbo: Åbo universitet. 219-248.
- Swain, M. 2006. Linguaging, agency and collaboration in advanced second language proficiency. I: Byrnes, H. (red.): *Advanced Language Learning: The contribution of Halliday and Vygotsky*. New York: Continuum cop.
- Tammelin, T. 2008. Introduktion till finländska skolbarns fysiska aktivitet. I: *Rekommendation om fysisk aktivitet för skolbarn i åldern 7-18 år*. Undervisningsministeriet och Ung i Finland rf.
- Tammelin, T. Laine, K. & Turpeinen, S. (red). 2013. *Oppilaiden fyysinen aktiivisuus*. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämiskeskitys LIKES.
- Timonen, S. 2008. Zur Rolle der Spiele im Fremdsprachenunterricht. Unter besonderer Berücksichtigung der Einstellungen der finnischen Fremdsprachenlehrer den Spielen gegenüber. Pro gradu -avhandling. Tammerfors: Institut für Sprach- und Translationswissenschaften, Deutsche Sprache und Kultur. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/79923/gradu03113.pdf?sequence=1> (Hämtad 15.5.2016)
- Tomlinson, B. 2001. Materials development. I: Carter, R. & Nunan, D. (red). *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Cambridge: Cambridge University Press. 2-71.
- Tomlinson, B. 2011. Introduction: principles and procedures of materials development. I: Tomlinson, B. (red.) *Material Development in Language Teaching*. Andra upplagan. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tomlinson, B. 2012. Materials development for language learning and teaching. I: *Language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. 143-179.
- Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Sjunde upplagan. Kustannusosakeyhtiö Tammi: Vantaa. 71-108.
- Undervisnings- och kulturministeriet. 2016. *Idrott för barn och ungdomar*. http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/kansalaistoiminta/lapset_ja_nuoret/?lang=sv (Hämtad 15.5.2016)

- Ushioda, E. 2014. Motivation, autonomy and metacognition: Exploring their interactions. I: Lasagabaster, D., Doiz, A., Sierra, J. (red) *Motivation and Foreign Language Learning: From theory to practice*. 31-46.
- Utbildningsstyrelsen. 2012. *Motion och lärande*. Sammandrag. http://www.oph.fi/download/144379_Motion_och_larande_Sammandrag.pdf (Hämtad 15.5.2016)
- Uusikylä, K. 1994. *Lahjakkaiden kasvatus*. Helsinki: WSOY.
- van Lier, L. 2008. Action based teaching, autonomy and identity. I: van Lier, L. *Innovation in Language Learning and Teaching*. Monterey Institute of International Studies. Monterey. USA. <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.2167/illt42.0> (Hämtad 15.5.2016)
- Vuorinen, I. 2005. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Sjunde upplagan. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Welén, T. 2009. Historiska perspektiv på lek. I: Jensen, M. & Harvard, Å. (red) *Leka för att lära: utveckling, kondition och kultur*. Studentlitteratur AB. 29-42.
- Widdowson, H. 1990. *Aspects of Language Teaching*. Oxford University Press. 1-11.
- Zodiak-centret för ny dans. 2013. Zodiak TALK Project. <http://www.zodiak.fi/talk/talk-hanke>. (Hämtad 15.5.2016)

Ett verksamhetsbaserat materialpaket för svens- kundervisning

Mira Karppanen

Innehåll

Till läraren	78
1. Introduktion	80
1.1 Kasta boll	80
1.2. Hälsningskull	81
1.3 Svenska namn	82
1.4 Stadsnamn	83
2. Siffror	85
2.1 Siffrorna från 1 till 20	85
2.2 Kroppssiffror	86
2.3 Fyra ben två händer	86
3. Klockslag & klassrum	87
3.1 Urtavla	87
3.2 Klassrum	88
4. Väder	89
4 Väderleksrapport	89
5. Veckodagar	90
5 Måndag till söndag	90
6. Färger	91
6.1 Färglek	91
6.2. Under hökens vingar	92
7. Fritidsaktiviteter	93
7.1 Spegeln	93
7.2 Ett foto	93
7.3 Sträcka	94
8. Familj	94
8 Bilda satser	95
9. Prepositioner	96
9.1 Prepositioner med stolen	96
9.2 Prepositioner	97
9.3 Kasta bollen på olika sätt	97
10. Möbler & Skolmaterial	98

<u>10.1 Möbler</u>	98
<u>10.2 Måttenheter</u>	99
11. <u>Djur</u>	101
<u>11 Minnesspel</u>	101
12. <u>Visa vägen</u>	110
<u>12.1 Vägledning</u>	110
13. <u>Handla</u>	110
<u>13.1 På kiosken</u>	110
14 <u>Att repetera ordförråd</u>	111

Till läraren

Detta är ett verksamhetsbaserat materialpaket som syftar till att öka rörelse under skoldagen via uppgifter som utnyttjar kinestetisk inlärningsstil. Paketet är planerat till årskurs sex men det passar väl även till lägre årskurser. Paketet består av 14 kapitel vilka baserar sig på kinestetiska undervisningsmetoder. Syftet med paketet är att göra inläring rolig och att motivera elever att lära sig nya språk. Uppgifterna är planerade på så sätt att de är lätta att genomföra och läraren behöver inte ha några speciella färdigheter för att kunna genomföra dem. Efter varje uppgift finns det även material som behövs i uppgiften.

Varje kapitel innehåller en eller flera uppgifter som är förknippade med temat i fråga. Paketet syftar speciellt på att öva upprepning av ordförråd och i varje uppgift har det nämnts förkunskaper som man måste ha för att kunna klara av uppgiften. Temana i uppgifter är samma som i böckerna som används i undervisning i B1-svenska på lågstadiet. I samband med varje uppgift står det även hur utrymme uppgiften kräver men de flesta av dem är genomförbara även i klassrummet. Viktigt är att läraren tillämpar uppgifter på så sätt att de passar just för hans eller hennes elever eftersom varje klass är olik och alla uppgifter passar inte för alla klasser som jag har dem planerat.

En del av uppgifterna kan redan vara bekanta för elever. De kan t.ex. ha lekt dem på finska vilket kan hjälpa dem att förstå instruktioner. Meningen med paketet är att eleverna får jobba i par eller i smågrupper så mycket som möjligt. Det minskar prestationstryck därför att man inte behöver tala framför hela klassen i de flesta av uppgifterna. Kommer man inte ihåg alla ord kan man alltid fråga kompiserna. Meningen är att eleverna skulle hela tiden tala svenska.

I de flesta av uppgifterna används inte teknologi utan huvudvikten ligger på rörelse. Eleverna tillbringar mycket tid framför datorn vilket får dem att sitta stilla. Ett växande barn behöver ändå motion och olika sinnesförmågor. De statiska ställningarna kan även orsaka muskelspänningar som kan förhindras genom att ta regelbundna pauser från stillasittandet.

Jag har fått inspiration och ideér till paketet från olika nätsidor: friidrott.se, lekarkivet.se, mll.fi och leikkipankki_sve. Specifika webbadresser finns i litterarturlistan i slutet av paketet. Där finns även många andra lekar som kan tillämpas och utnyttjas i språkundervisningen.

1. Introduktion

I detta kapitel övas att berätta sitt namn och fråga varandras namn vilka är en av de första sakerna som man lär sig när man börjar läsa svenska. De övas med hjälp av fysiska aktiviteter som att kasta boll och en kull. Syftet är att minska spändhet, att börja ett nytt språk och att bekanta sig med varann samt en ny lärare.

Två följande uppgifter introducerar svenska namn som är nuförtiden bekanta i Sverige och svenska namn av städer i Finland och i Norden. Det är nyttigt att känna även de svenska namn av städer när man bor i Finland och veta var de huvudstäderna av nordiska länder ligger. Jag har inte inkluderat alla möjliga svenska namn av städer som finns i Finland men man kan naturligtvis diskutera om dem på lektionen. Eleverna behöver inga förkunskaper i dessa övningar.

1.1 Kasta boll

Målsättningar:

- Lära sig att berätta sitt namn.

Material:

- En (mjuk) boll eller en ärtpåse

Instruktioner:

- Eleverna står i en ring. En elev kastar bollen till någon annan i ringen och ställer frågan: "Vad heter du?" Personen som fångat bollen svarar: "Jag heter..., vad heter du?" och kastar bollen vidare till någon annan i ringen. Leken fortsätter tills alla har fått berätta sitt namn.

1. 2 Hälsningskull

Målsättningar:

- lära sig att berätta sitt namn

Material och förberedelser:

- Ett begränsat område

Instruktioner:

- Leken börjar med att en kullare jagar de andra inom ett begränsat område. Den som blir kullad ställer sig med handen framför sig. Den kullade blir fri när någon annan kommer fram, skakar hand och presenterar sig med ”Hej, jag heter...” och den kullade svarar med sitt namn ”Hej, jag heter...”.

Variationer: Man kan röra sig på olika stilar t.ex. som en björn, en katt eller en kräfta och fundera hur dessa djur skulle kunna hälsa på varandra. Det kan även användas andra hälsningar som t.ex. hejsan eller tjänare.

1.3 Svenska namn

Målsättningar:

- Bekanta sig med svenska förnamn

Material och förberedelser:

- Namnlappar
- Lärare går igenom uttalet av namnen med elever

Instruktioner:

- Namnlapparna delas ut till elever. Var och en får en lapp. Därefter bildas det en ring. Varje elev får i sin tur säga sitt svenska namn och visa någon rörelse som beskriver det namnet t.ex. ett hopp, sätta sig på huk, springa på stället, stretcha osv. Alla andra ska upprepa rörelsen och namnet.

Agnes
Alice
Alva
Elin
Emma
Ida
Julia
Linnea
Maja
Wilma
Ella
Elsa

Ebba
Elias
Emil
Filip
Hugo
Isak
Lucas
Oscar
Viktor
William
Alexander
Leo
Liam
Hugo
Viktor

1.4 Stadsnamn

Målsättningar:

- Öva-svenska namn på städer

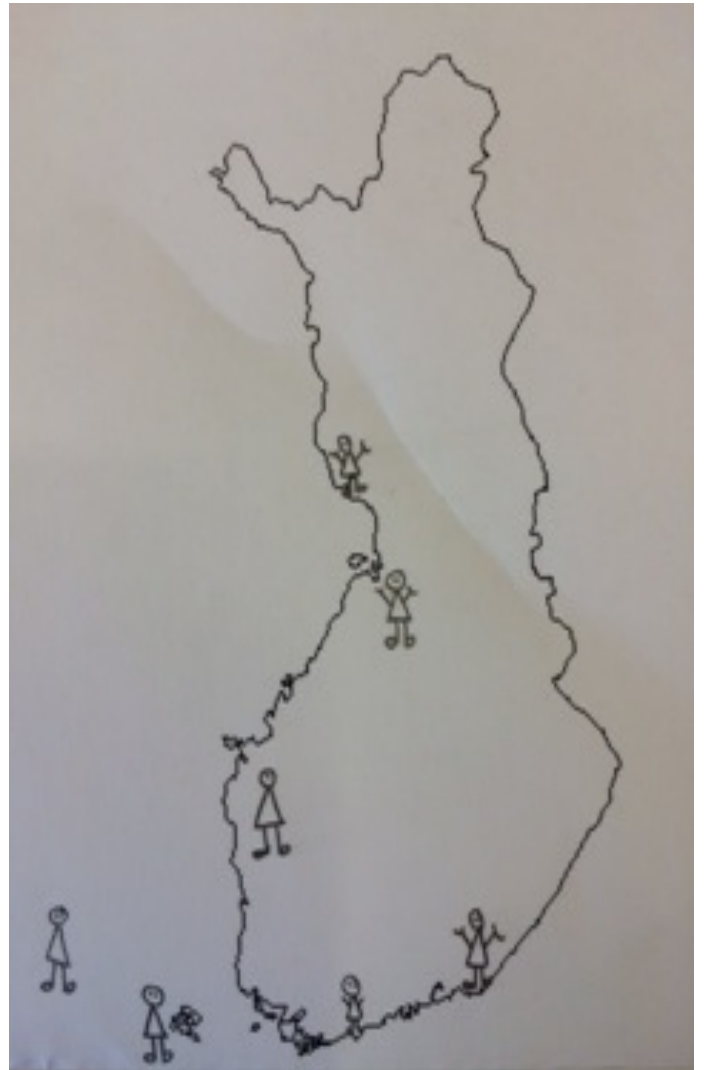
Material:

- Lappar med städer

Instruktioner:

- Eleverna får välja en lapp. Om de inte vet var staden ligger ska de reda ut det. Därefter bildar de tillsammans en fiktiv karta över nordiska städer i klassrummet.

Ingå
Kristinestad
Närpes
Pargas
Jakobstad
Raseborg
Nykarleby
Torneå
Uleåborg
Vasa
Tammerfors
Björneborg
Åbo
Hangö
Helsingfors
Borgå
Villmanstrand
Reykjavik
Köpenhamn
Oslo
Stockholm

2. Siffror

I detta kapitel repeteras siffror från 1 till 20. En förutsättning för dessa uppgifter är att eleverna kan siffrorna tillräckligt bra innan dessa uppgifter kan utföras.

2.1 Siffrorna från 1 till 20

Målsättningar:

- repetera siffrorna från 1 till 20.

Material:

- En boll eller en ärtpåse

Instruktioner:

- Alla deltagare står i en ring. De kastar bollen till varandra och säger siffror från 1 till 20. Bollen ska hållas i luften så länge att eleverna har hunnit räkna till 20. Om bollen faller innan det, ska räkningen börjas från början.

Variationer:

- Man behöver inte stå i en ring utan eleverna kan röra sig samtidigt som de kastar bollen till varandra.
- Det kan även bildas mindre ringar då det är lättare att hålla bollen i luften.

2.2 Kroppssiffror

Målsättningar:

- repetera siffror 1-20

Instruktioner:

- Eleverna delas upp i grupper om 3-4 personer. Gruppen ska forma siffran med sina kroppar stående eller liggande på golvet. Andra gissar och säger siffran på svenska.

2.3 Fyra ben två händer

Målsättningar:

- repetera siffrorna och lära sig kroppsdelar

Förberedelser:

- Gå igenom kroppsdelar. De kan även synas t.ex. på tavlan.

Instruktioner:

- Eleverna delas in i grupper om 4-5 personer. Läraren ropar t.ex. 5 benen, tre händer och ett huvud, då gruppen får röra jorden bara med motsvarande antal kroppsdelar. Den snabbaste gruppen får 1 poäng.

Variationer:

- Om uppgifterna känns för lätta kan man använda en lång bänk som hjälpmedel.

3. Klockslag & klassrum

I detta kapitel övas viktiga fraser som behövs i klassrummet på ett verksamhetsbaserat sätt. Det är bra fortsättning för föregående uppgifter eftersom det behövs siffror 1-20 och därtill behövs det även siffror 21-55.

3.1 Urtavla

Målsättningar:

- öva fråga ”vad är klockan” och att svaret på frågan.

Förberedelser:

- Eleverna delas upp i grupper av tre personer. Repeteras halv, över, i/före.

Instruktioner:

- Två elever bestämmer tiden och vem av dem är minutvisare och vem är timvisare
- De visar tiden till tredje personen stående eller på golvet
- Tredje personen svarar att ”Klockan är...”

Variationer:

- Det kan även övas hur klockslag hörs i påannonser och säga att t.ex. ”Klockan är tretton femtiofem”.
- Samma lek med hopprep. Tolv elever står i en ring som en urtavla. Var och en av dem presenterar ett nummer. En av eleverna står i mitten och har två hopprep. Läraren eller eleverna i tur och ordning säger något klockslag och den som står i mitten ger handtag till eleverna som presenterar rätta nummer. Överk samma elever kan stå jämnt utanför ringen och ta handtaget om det behövs sätta mellan nummer när klockan är halv något.

3.2 Klassrum

Målsättningar:

- öva sig befallningar som är nyttiga att kunna på svensklektioner.

Material/Förberedelser:

- Eleverna delas in i grupper av 3 personer. Följande fraser ska synas någonstans:

Kan du släcka lampan?

Kom till tavlan

Stäng dörren

Ta fram boken

Ta fram pennan

Lägg undan boken

Slå upp sidan 10

Instruktioner:

- Eleverna får befalla varandra en åt gången. Andra ska göra vad den som befäller säger.

4. Väder

I detta kapitel repeteras olika väderord och månader samt att våga uppträda framför andra. Svenskarna likadant som finländarna gillar att tala om väder. Det finns fyra årstider som växlar och det är viktigt att hålla sig uppdaterad med den senaste prognosen. Därför är det viktigt att kunna beskriva olika väderfenomen. Den andra saken som övas i detta kapitel är modet att uppträda vilket är en viktig färdighet att kunna även i framtiden.

4 Väderleksrapport

Målsättningar:

- Repetera/lära sig olika väderord och månader.

Instruktioner:

- Eleverna delas upp i grupper av 3-4 personer och till varje grupp lottas en månad vars väder de ska spela. En av dem är meteorolog och andra spelar olika väder. De kan t.ex. börja med att ”I november är det regnigt och...” Eleverna ges tid att öva rapporten och till slut spelas den till andra.

5. Veckodagar

I detta kapitel övas veckodagar med hjälp av musik. Musik har många fördelar när den integreras med språkinläring. Musiken kan fungera som ett medel att skapa motivation hos barn och ungdomar och få språkinläring kännas meningsfullt. Man kan börja lektionen med musik, sluta den med musik eller musik kan fungera som ”ett mellanmål” i mitten på lektionen inte att förglömma det att man kan undervisa nästan vad som helst med hjälp av musik.

5 Måndag till söndag

Målsättningar:

- lära sig känna igen veckodagar

Förberedelser:

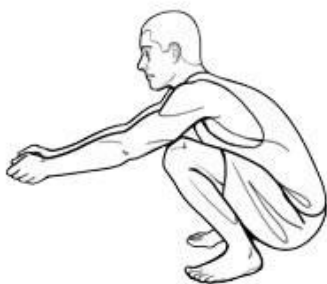
- Sök sången *Måndag till söndag* av Jesse P och Redrama. Den kan laddas ner t.ex. på webbsidan av svenska.nu <http://pakka123.com/pr1.html>

Instruktioner:

- Eleverna går runt i klassen. När de hör någon av veckodagarna ska de sätta sig på huk.

Variationer:

- Man kan använda någon annan rörelse eller hitta på egen rörelse för varje veckodag.

6. Färger

I detta kapitel övas färger genom bekanta lekar. Det finns färger överallt och man behöver dem för att kunna beskriva kläder, djur, möbler osv. De är korta ord som är lätta att övas med hjälp av lekar.

6.1 Färglek

Målsättningar:

- Öva sig färger

Förberedelser:

- Ett minst 10 meters område

Instruktioner:

- En person utses till att vara färgledaren. I början av leken står eleverna i ett led ca 10-20 meter från färgledaren. Ledaren meddelar någon färg och hur många steg ska den som har kläder i den sagda färgen får ta, t.ex. alla som har något svart på sig tar ett steg framåt. Den som först hinner upp ledaren får vara ledare under nästa runda.

Varianter:

- Det kan användas olika slags av steg:
Människosteg: Vanliga steg som en människa brukar ta
Jättesteg: Så långa steg det är möjligt att ta utan att hoppa fram
Myrsteg: de minst möjliga stegen man kan ta.

6.2. Under hökens vingar

Målsättningar:

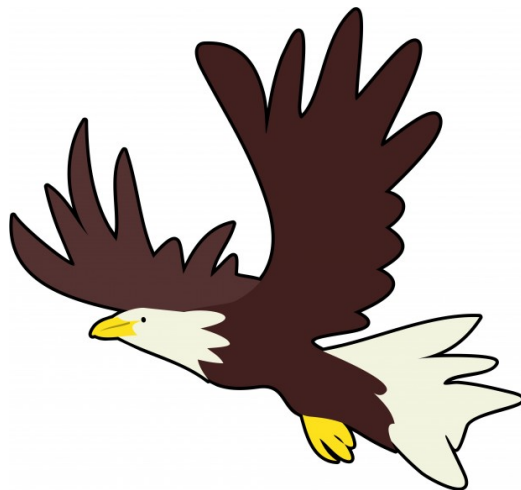
- Öva sig färger

Förberedelser:

- Två linjer som är ritade på marken

Lekens gång

- En person utses till att vara hök. Höken ställer sig mitt emellan två linjer och ropar: "Under hökens vingar kom!". Andra svarar. "Vilken färg?". Höken svarar genom att säga en färg, t.ex. "Blå". Då får alla som har blått på sig gå över den motsatta linjen. De som inte har blått måste springa över och höken försöker ta dem. De som blir tagna blir också hökar och får ställa sig i mitten. Leken tar slut när endast en av deltagarna finns kvar.

7. Fritidsaktiviteter

I detta kapitel övas olika hobbyer och några adverb. Det är en fördel om eleverna om eleverna kommer ihåg hobbyerna innan dessa uppgifter utförs men de har dock alltid en möjlighet att fråga om hjälp om de har glömt något ord.

7.1 Spegeln

Målsättningar:

- Öva sig hobbyer

Förberedelser:

- Eleverna delas upp i par

Instruktioner:

- Lärare säger en hobby åt gången. Den ena av paret föreställer en ställning som beskriver hobbyen i fråga. Andra eleven imiterar den.

Variationer:

- Varje elev hittar på minst fyra saker som de brukar göra på fritiden. Därefter spelas musiken och eleverna börjar gå runt i klassen. När musiken stannar ska de hitta den närmaste kompis och föreställa en av hobbyerna. Den andra gissar och föreställer därefter sin egen hobby.

7.2 Ett foto

Målsättningar:

- Öva sig hobbyer

Förberedelser:

- Eleverna delas upp i grupper av 3-4 personer.

Instruktioner:

- Ca 4 elever är framme åt gången. De demonstrerar tillsammans någon hobby och andra försöker gissa den. T.ex. spela ishockey-> en är spelare, en är målvakt, en är domare och en är motståndare. De andra försöker gissa vilken hobby är det fråga om. Man kan också lära sig dessa nya ord om det finns tid.

7.3 Sträcka

Målsättningar:

- Öva sig hobbyer och adverb ofta-ibland-sällan

Förberedelser:

- Lappar med orden ofta och sällan förs i väggar mittemot varandra. Lappen med ordet ibland ligger däremellan.

Instruktioner:

- Läraren säger hobbyer en åt gången. Eleverna går till det stället som beskriver er bäst. Till exempel om det kommer verbet cyklar och någon cyklar varje dag går hon/ han nära lappen där står "ofta". Om de inte är säkra var i sträckan de borde stå kan de diskutera med varandra om det på svenska.

8. Familj

I detta kapitel övas olika familjemedlemmar och matord. Jag har kombinerat dessa två teman eftersom det övas bara enstaka ord i flesta av uppgifter men det är även viktigt att kunna kombinera ord och bilda satser.

8 Bilda satser

Målsättningar:

- Öva sig familjemedlemmar och matord

Förberedelser:

- Skriv ut och klipp lappar med olika ord. Sök efter svenskspråkig musik.

Instruktioner:

- Eleverna går runt i klassrummet. Det spelas musiken och när musiken stoppas ska de hitta en grupp av tre personer där det finns ett subjekt, ett predikat och ett objekt. Varje grupp ska säga sin sats i sin tur. Därefter börjar musiken igen och de ska hitta en ny grupp.

Mamma	äter	korv
Pappa	äter	banan
Syster	äter	äpple
Mormor	äter	hamburgare
Morfar	dricker	vatten

Farfar	dricker	kaffe
Farmor	dricker	mjök
Bror	dricker	saft

9. Prepositioner

I detta kapitel övas prepositioner på olika sätt. De är även lätta att övas med hjälp av verksamhetsbaserade övningar eftersom de kan upprepas i nästan hurdan miljö som helst. I dessa uppgifter övas dem med hjälp av TPR-metoden och det görs både ensam och i grupper.

9.1 Prepositioner med stolen

Målsättningar:

- Öva sig prepositioner med stolen

Förberedelser:

- En egen stol för varje elev

Instruktioner:

- Läraren säger var eleven ska stå. Möjliga alternativ är t.ex. under stolen, på stolen, bredvid stolen, framför stolen, bakom stolen osv.

Variationer:

- När alla har förstått idén kan man använda också andra föremål som t.ex. pulpeten, kompisen eller dörren.

9.2 Prepositioner

Målsättningar:

- Öva sig prepositioner med hjälp av rörelser.

Förberedelser:

- Papper med prepositioner ska skrivas ut.
- Eleverna delas upp i grupper av 4-5 personer.

Instruktioner:

- Alla grupper får samma prepositioner i samma ordning. Eleverna ska planera en dans där de föreställer rörelser som demonstrerar olika prepositioner. Dansen utvecklar sig en rörelse åt gången på så sätt att en elev hittar på en rörelse åt gången och nästa elev planerar dans vidare med nästa preposition. Till slut uppträdas dans till andra grupper.

Prepositioner:

Från, till, i, på, bakom, till, framför, från, under, hos, med, till, bredvid, vid, nära

9.3 Kasta bollen på olika sätt

Målsättningar:

- Öva sig prepositioner

Förberedelser:

- Skriv ut lappar med olika prepositioner

Material:

- bollar/ärtpåsar

Instruktioner:

- Eleverna jobbar i smågrupper. Lärare har delat dem olika lappar där finns olika ställen där man kan kasta bollen. Varje gång frågar den som kastar: Var kastar jag bollen och visar kastet. Andra kastar den på samma sätt och säger var hon/han kastar bollen. När lapparna slutar, kan de också hitta på egna alternativ.

Under benet

Över huvudet

Under armen

Bakom ryggen

Över axeln

10. Möbler & Skolmaterial

I detta övas möbler olika möbler och skolmaterial. Centimeter och meter samt siffror 0-100 ska repeteras innan man börjar utföra uppgifter.

10.1 Möbler

Målsättningar:

- Öva sig namn på olika möbler och prepositioner.

Förberedelser:

- Eleverna delas upp i par

Material:

- Anteckningsredskap

Instruktioner:

- Elever jobbar i par och går omkring i klassrummet eller någon annanstans och sätter utvalda saken (t.ex. penna, suddgummi, bok) på olika ställen. Läraren ger dem 10 minuter tid och de försöker hitta möjligast många platser där de kan sätta saken och skriver dem upp med fullständiga satser, t.ex. Pennan är på bordet. Till sist kan resultat adderas.

10.2 Måttenheter

Målsättningar:

- Öva sig siffror 0-100 med hjälp av måttenheter och möbler

Förberedelser:

- Måttenheter ska gås igenom inför aktiviteten. Eleverna ska delas upp i par eller smågrupper.

Material:

- Olika mätverktyg t.ex. måttband, metermått, linjaler osv.

Instruktioner:

- Eleverna jobbar i smågrupper och mäter olika avstånd. De skriver resultaten med bokstäver och försöker tala svenska hela tiden.

Hur lång är?

Svenskboken _____

Avståndet till matsalen _____

Dörren _____

Avståndet till toaletten _____

Tavlan _____

Fönstret _____

Hyllan _____

Stolen _____

Kompisen _____

11. Djur

I detta kapitel övas olika djur med hjälp av minnesspel. Det har inte tagits med alla möjliga djur som är viktiga att lära sig utan djur som man ska kunna är: en häst, en sköldpadda, en kanin, en katt, en hund, en fågel, en spindel, en mus, en råtta, en orm, en papegoja, en gecko, en hamster, en tupp, en fisk, en apa

11 Minnesspel

Målsättningar:

- Öva sig djur

Förberedelser:

- Gör plats i klassrummet eller använd en sal

Material:

- Minnesspelkort

Instruktioner:

- Eleverna delas in i lag. Läraren för lapparna till ca 10-20 meters avstånd från eleverna. En person från varje lag får vara i rörelse åt gången. Meningen är att hitta så många par som möjligt. Till slut räknas alla par som lagen har hittat.

en häst

en katt

en tupp

en fågel

en hund

en orm

en gecko

en papegoja

en fisk

en spindel

en sköldpadda

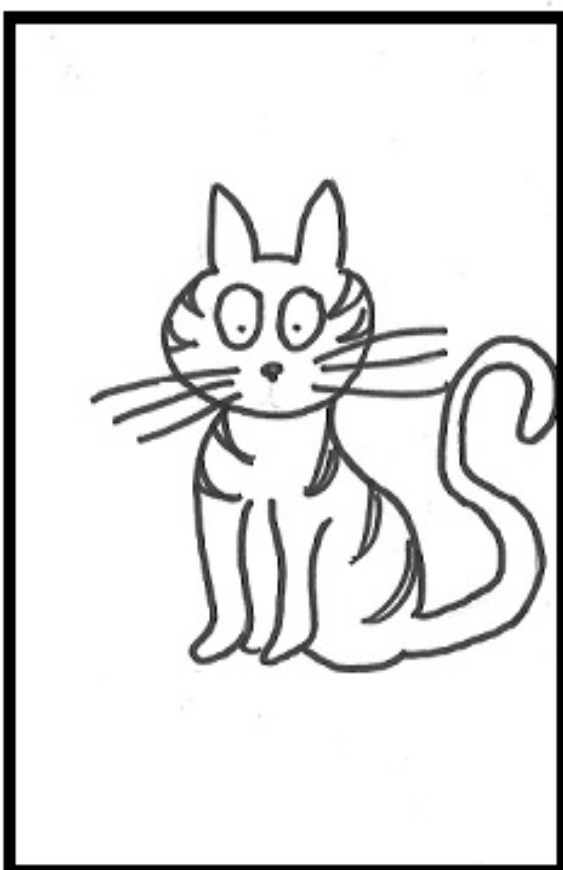
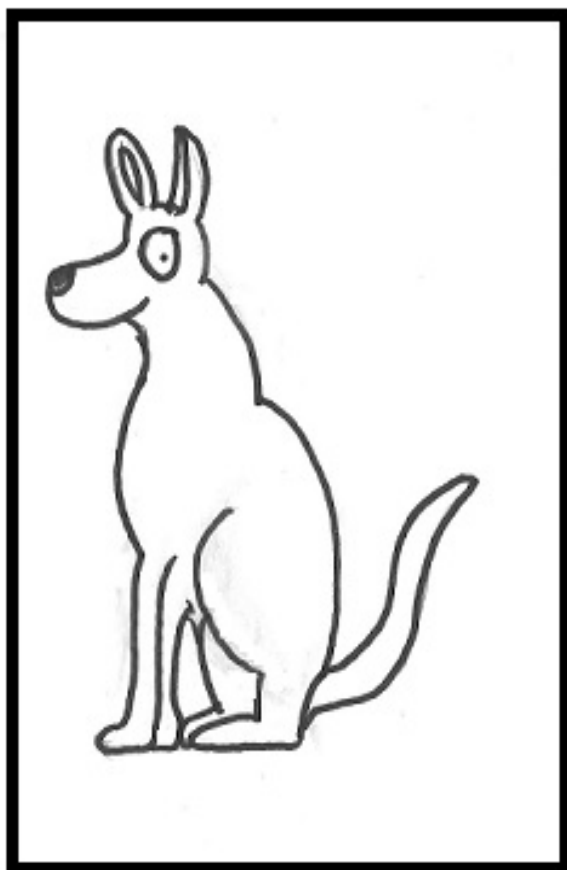
en kanin

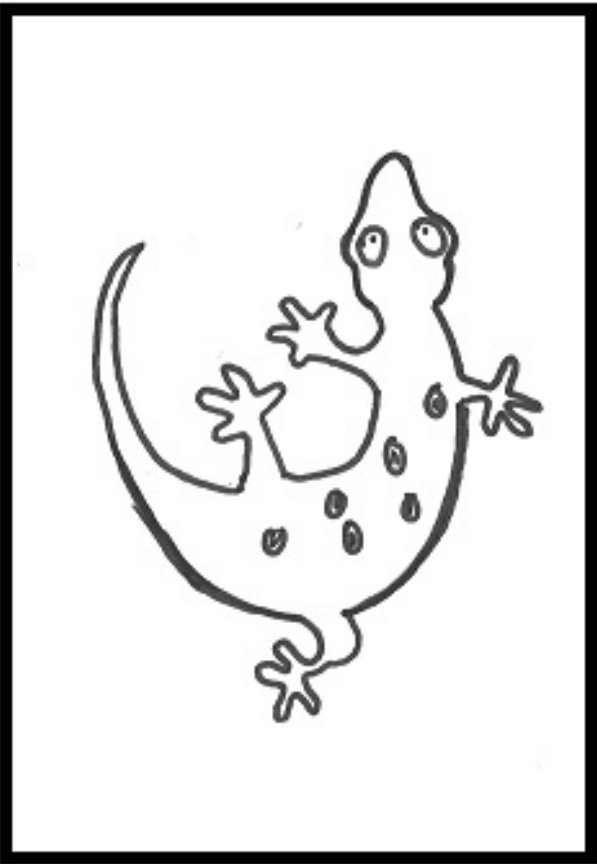
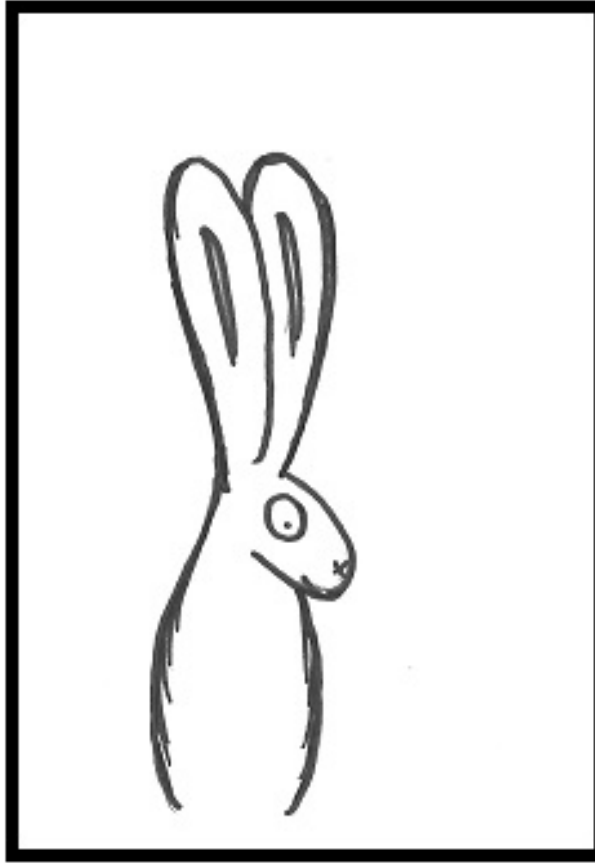
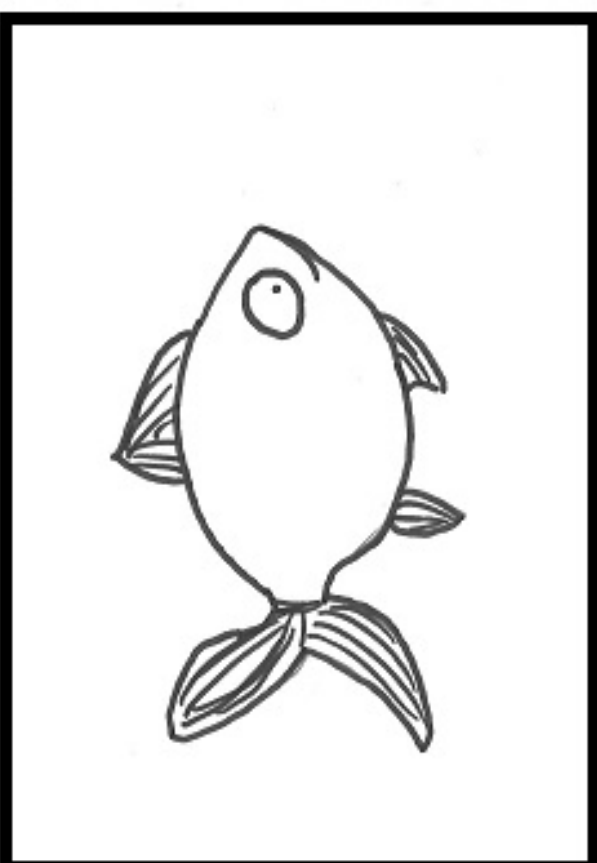
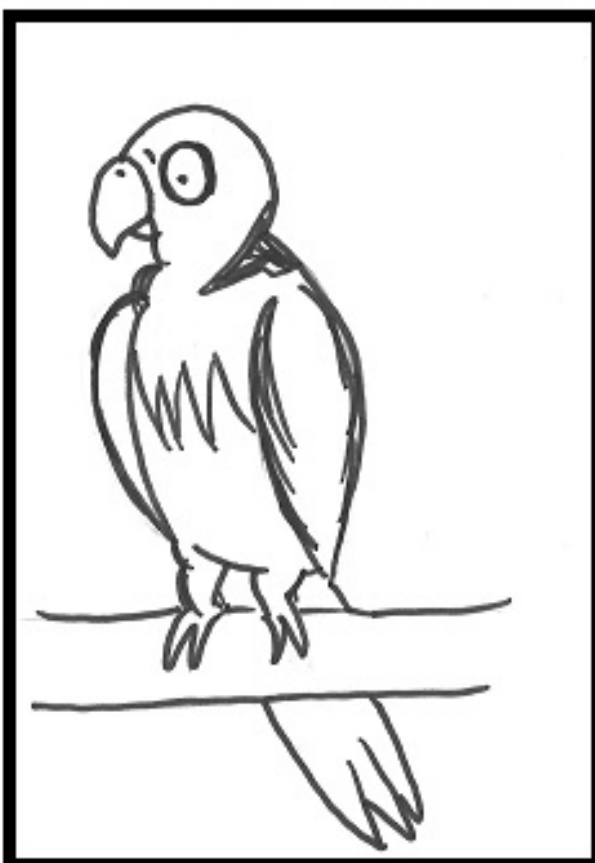
en apa

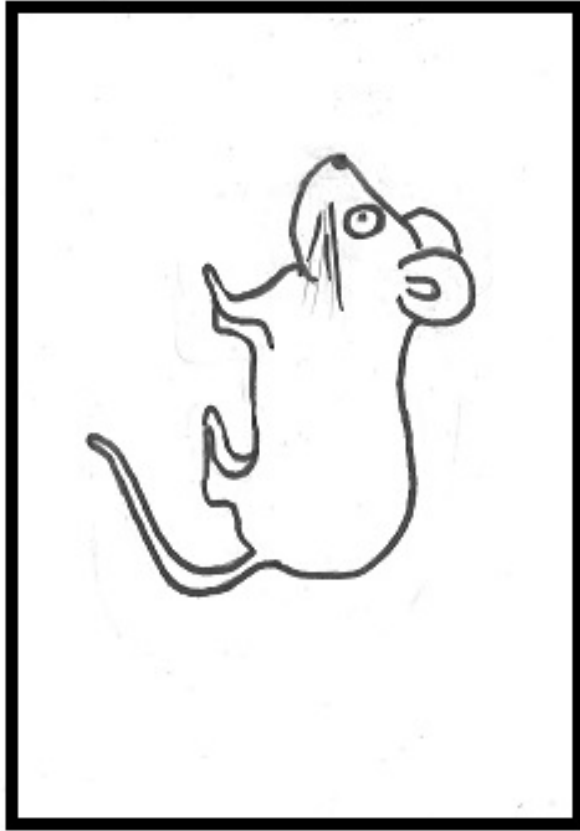
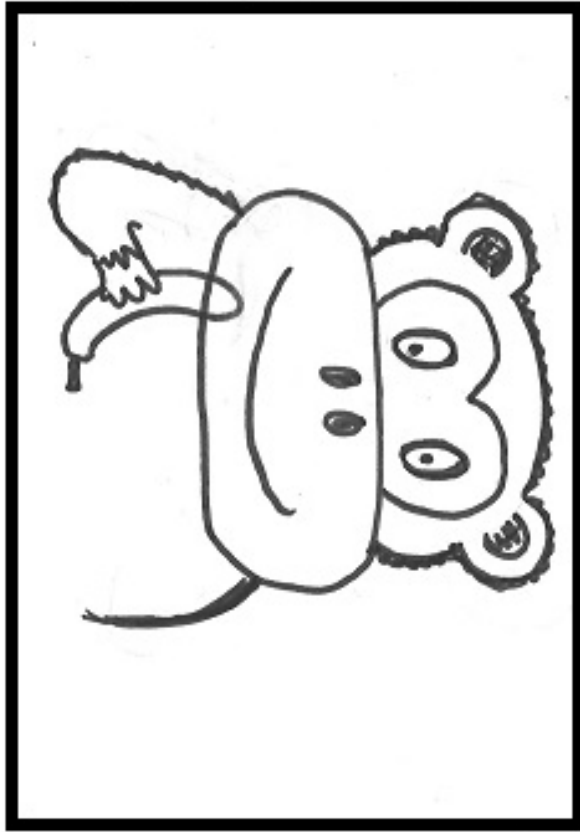
en mus

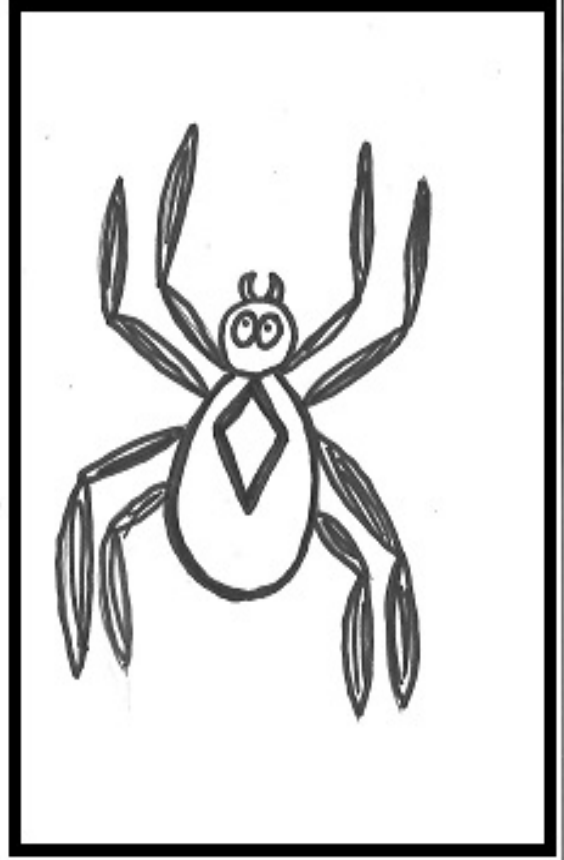
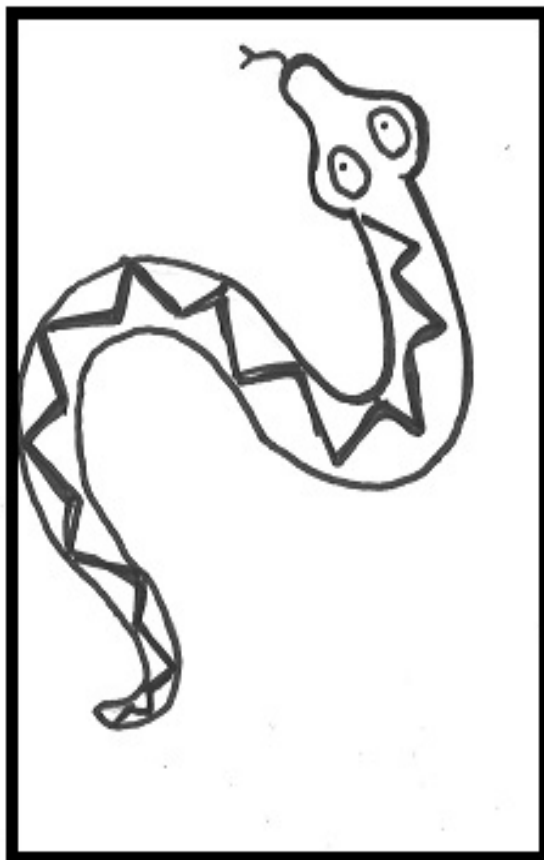
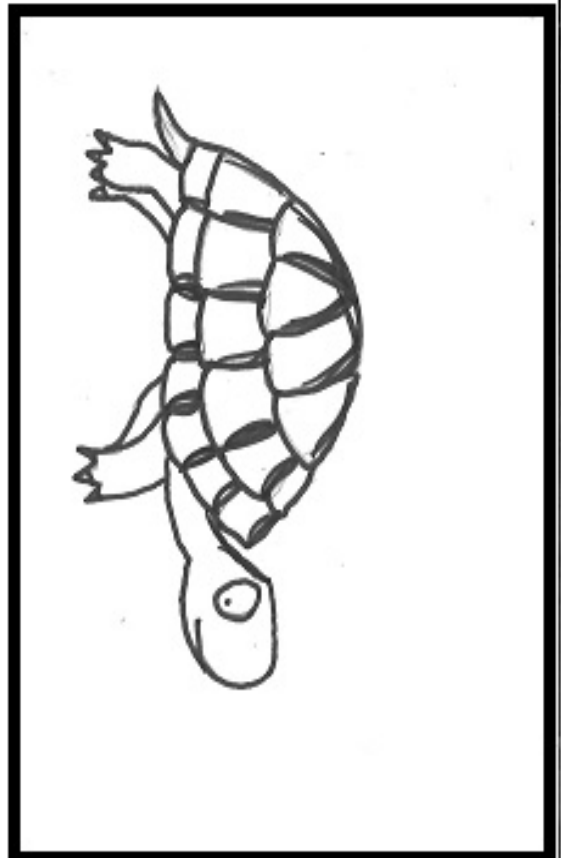
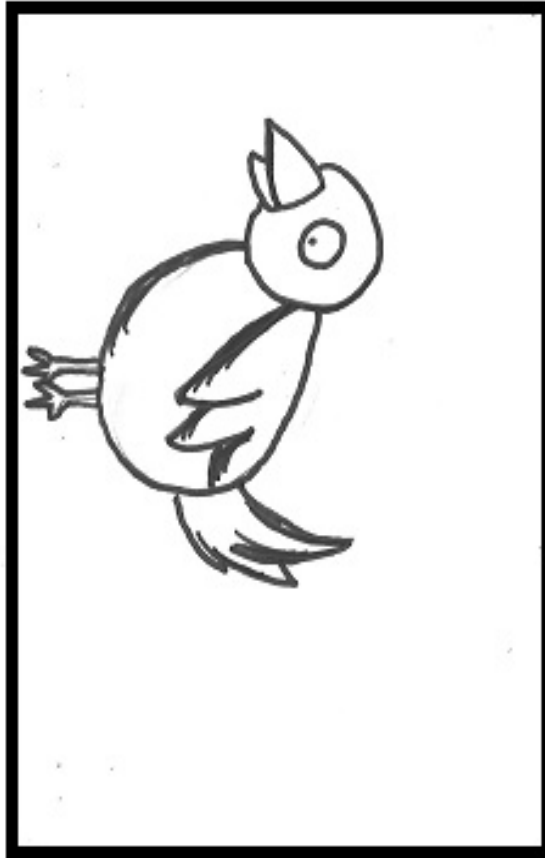
en råtta

en hamster

12. Visa vägen

I detta kapitel övas att visa vägen parvis. Att fråga och visa vägen är en av de viktigaste sakerna som är nyttiga att kunna när man åker utomlands. Syftet med denna uppgift är att repetera viktiga fraser.

12.1 Vägledning

Målsättningar:

- repetera olika fraser

Förberedelser:

- Eleverna ska jobba parvis

Instruktioner:

- Eleverna ska välja någon plats i klassrummet/skolan/på skolområdet och leda deras par dit.

Variationer:

- Man kan gå med slutna ögon eller det kan byggas någon slags trickbana som ska utföras med slutna ögonen.

13. Handla

I detta kapitel övas att handla i olika affärer.

13.1 På kiosken

Målsättningar:

- Lära sig fraser som är viktiga när man handlar på svenska

Förberedelser:

- Fraser som man behöver ska synas någonstans. Eleverna ska delas upp i smågrupper.

Instruktioner:

- Grupperna får själv välja var de vill handla (klädaffär, mataffär, kiosk osv.) De har olika sakerna till salu som de hittar från klassrummet t.ex. en penna, en flaska, en mobil, en tidning, ett radergummi osv. Samtalet måste innehålla fraser:

Vad kostar den/det?

Kan jag få...

Det blir...

Är det bra så?

Var så god

Variationer:

Har man tableter i bruk kan man också filma dem och titta senare.

14 Att repetera ordförråd

I detta kapitel finns det en övning med dem man kan öva vilka ord som helst eller exempelvis alla ord som man har övat i föregående kapitel

Instruktioner:

- Det placeras ordförråd som ska läras på olika håll i klassrummet. I närheten av varje tema (t.ex. månader, mat-ord, hobbyer) står det en väktare som ger uppgiften och säkrar att alla gör vad hon/ han säger.

Möjliga alternativ

- Räkna upp månader och gör magövningar i samma takt

- Kasta bollen och räkna hur många kast du får innan bollen faller
- Spela alla djur som finns i listan

Litteratur

<http://www.friidrott.se/docs/nordskologlekhafter.pdf>

<http://lekarkivet.se>

http://www.mll.fi/nuortennetti/tukarit/leikkiasema/tutustumis-vuorovaikutus-ja_ni/

www.muminvarlden.fi/mellow/output/getfile.php?id=319